

Styret i MYBANK ASA
Bankplassen 1A
0151 OSLO

VÅR REFERANSE
21/11597

DERES REFERANSE

UNNTATT OFFENTLIGHET
Offl. § 13 1. ledd, jf. fv. § 13 1.
ledd nr. 1-2, Offl. § 24
Gjelder merkede avsnitt

DATO
02.01.2023

Tilsynsrapport

Det vises til tilsynsrapport oversendt 20. desember 2022 som også inneholdt vedtak om pålegg og overtredelsesgebyr. Banken har i e-post 23. desember 2022 oversendt bemerkninger til omtalen på enkelte punkter. Finanstilsynet har etter en konkret vurdering funnet det hensiktsmessig å utarbeide en ny versjon av rapporten der det er foretatt noen endringer på bakgrunn av bankens bemerkninger. Disse endringene har ikke betydning for vedtakene som er fattet.

Finanstilsynet har siden høsten 2021 hatt særskilt tilsynsmessig oppfølging av MyBank ASA ("MyBank").

Finanstilsynet engasjerte i mars 2022 Vier Consulting AS¹ ("Vier") til å foreta nærmere undersøkelser av MyBanks håndtering av kredittsaker og etterlevelse av sentrale regler som gjelder for banker. Det vises til brev av 18. mars 2022.

Finanstilsynet mottok rapport fra Vier 1. juni 2022. På bakgrunn av rapporten og gjennomgang av annen fremlagt dokumentasjon fra foretaket, utarbeidet Finanstilsynet en foreløpig tilsynsrapport datert 8. september 2022. Den foreløpige tilsynsrapporten beskriver alvorlige mangler i etterlevelsen av sentrale lovkrav som gjelder for banker, og Finanstilsynet varslet som følge av dette pålegg om retting samt pålegg om forhøyet kapitalkrav. Finanstilsynet varslet også overtredelsesgebyr som følge av alvorlige mangler i etterlevelsen av hvitvaskingsloven.

Finanstilsynet mottok styrets svar på foreløpig rapport 14. oktober 2022. Det fremgår av styrets svar at banken er i ferd med å rette de påpekte manglene. Banken oversendte 1. november 2022 en handlingsplan. Styret redegjør i handlingsplanen for tiltak som er iverksatt, eller som planlegges iverksatt, for å styrke bankens styring og kontroll med virksomheten, og utbedre de kritikkverdige forholdene som Finanstilsynet har påpekt.

Videre mottok Finanstilsynet 1. november 2022 rapport fra uavhengig sakkyndig (KPMG) med vurdering av bankens aktiva. Etter ytterligere forespørsel om dokumentasjon mottok Finanstilsynet tilleggsopplysninger om KPMGs vurderinger på e-post 14. november 2022. Det ble gjennomført et møte med banken 14. november 2022.

Finanstilsynet mottok styrets kapitalplan 19. november 2022. Etter Finanstilsynets vurdering bygget ikke den oversendte kapitalplanen på tilstrekkelig realistiske forutsetninger og planen gjorde ikke

¹ Vier har i ettertid byttet navn til Vier Advokatfirma AS.

tilstrekkelig rede for tiltak banken har vurdert for å styrke soliditeten. Finanstilsynet påla derfor banken å sende inn ny kapitalplan. Ny kapitalplan ble oversendt Finanstilsynet 2. desember 2022.

Til grunn for denne tilsynsrapporten ligger foreløpig tilsynsrapport som nevnt over, styrets svar og etterfølgende korrespondanse fram til dags dato.

1 Innledning

MyBank ASA fikk konsesjon til å drive virksomhet som bank 1. juli 2016. Tillatelse til oppstart av virksomhet ble gitt 24. januar 2017. MyBanks strategi var opprinnelig å tilby forbrukslån. Banken lyktes ikke med denne satsingen, og styret besluttet i desember 2018 å tilby refinansiering av lån med sikkerhet i bolig til kunder med betalingsproblemer ("omstartslån").

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i banken i 2019, kort tid etter at forretningsmodellen var endret. Tilsynet avdekket vesentlige mangler i styring og kontroll på kredittområdet og på hvitvaskingsområdet. Dokumentasjon fremlagt av banken ga inntrykk av at de mest alvorlige manglene var utbedret.

På bakgrunn av medieoppslag høsten 2021 undersøkte Finanstilsynet nærmere styrets håndtering av kredittsaker. Finanstilsynet besluttet på bakgrunn av gjennomgangen å varsle pålegg om å skifte ut samtlige styremedlemmer. Styret viste i sitt tilsvaret til varselet om pålegg at kredittsakene var unike og således ikke representative for bankens øvrige virksomhet. Finanstilsynet fattet vedtak om pålegg i samsvar med varselet. Styreleder og ett styremedlem fratradte i desember 2021 og resten av styret fratradte 7. februar 2022. Finanstilsynet engasjerte våren 2022 Vier til å se nærmere på andre kreditter innvilget av banken i 2020 og 2021.

I punkt 2 omtales utvikling i resultat og finansiell stilling i banken. Punkt 3 gir en kort oppsummering av tidligere tilsynsmessig oppfølging samt rapporten fra Vier.

I punkt 4 omtales bankens håndtering av kredittrisiko og kundevern. I punkt 5 omtales etterlevelse av hvitvaskingsregelverket, og i punkt 6 omtales bankens håndtering av interessekonflikter ved lån ytet av banken.

I punkt 7 omtales Finanstilsynets vurderinger av om det skal gis pålegg om retting, pålegg om begrensninger i utlånsvirksomheten og pålegg om forhøyet kapitalkrav, mens punkt 8 omtaler Finanstilsynets vurderinger av overtredelsesgebyr etter hvitvaskingsloven.

Punkt 9 inneholder vedtak om pålegg om retting, vedtak om overtredelsesgebyr og vedtak om forhøyet kapitalkrav.

2 Bankens virksomhet og finansielle stilling

MyBanks opprinnelige strategi var å tilby forbrukslån. De fire første årene etter etablering gikk banken med underskudd. Bankens utlånsvolum, tap og resultater var vesentlig svakere enn det banken la til grunn i konsesjonssøknaden.

Styret besluttet i desember 2018 å endre forretningsmodell og tilby refinansiering av lån med sikkerhet i bolig til kunder med betalingsproblemer ("omstartslån").

Banken hadde fra konsesjonstidspunktet et krav til ren kjernekapital som var 4 prosentpoeng høyere enn minstekravet. Finanstilsynet vedtok 4. mai 2020 et pilar 2-krav på 6,6 prosent som erstattet det forhøyede minstekravet.

Tabell 1 viser utvalgte nøkkeltall i perioden 2017 til 2022:

Tabell 1: Utvalgte nøkkeltall 2017-2022, MNOK (kjernekapitaldekning i prosent)

	2017	2018	2019	2020	2021	Q3/22	YTD/22
Brutto utlån	232	647	675	1 075	1 681	1 504	1 504
Netto renteinntekter	7,8	34,8	43,5	57,9	89,9	22,1	74,7
Driftskostnader *	26,7	45,5	52	56,1	56,6	16,6	39,3
Tap	5,3	42	42,7	16,1	-0,6	8,8	14,2
Resultat e. skatt	-15,9	-38,8	-69,6	-15,1	33,3	-3,9	19,5
Kapitaldekning	75,50 %	22,6 %	21,4 %	27,2 %	25,2 %	22,6 %	22,6 %
Krav til kapitaldekning	18,5 %	18,5 %	18,5 %	21,1 %	21,1 %	21,6 %	21,6 %

Banken hadde en utlånsvekst på nærmere 60 prosent i både 2020 og 2021, jf. tabell 1.

Bankens kapitaldekning ved utgangen av tredje kvartal 2022 var 22,6 prosent. Banken bruker overgangsregel for innfasing av tapsavsetninger etter IFRS 9. Uten denne overgangsregelen ville kapitaldekningen ha vært 22,2 prosent ved utgangen av tredje kvartal 2022. Bankens kapitalkrav var ved utgangen av tredje kvartal 2022 på 21,6 prosent etter at motsyklisk buffer økte med 0,5 prosentpoeng ved utgangen av juni. Ved utgangen av 2022 vil kapitalkravet øke til 22,1 prosent som følge av økt motsyklisk buffer, og til 22,6 prosent ved utgangen av mars 2023. Ved utgangen av 2023 vil kapitalkravet øke til 24,1 prosent som følge av økt systemrisikobuffer.

Banken skiftet revisor høsten 2021 (fra PWC til RSM).

Bankens regnskapsførte tap i 2021 var moderate. Det vises til punkt 4.5 for nærmere vurdering av bankens praksis for tapsavsetninger.

3 Tidligere tilsynsmessig oppfølging av MyBank

3.1 Kort om stedlig tilsyn i banken i 2019

Bakgrunnen for tilsynet i 2019 var hovedsakelig bekymringer knyttet til foretakets kapital situasjon og styring og kontroll i banken.

Endelig tilsynsrapport forelå 26. juni 2020. I rapporten ble det påpekt flere kritikkverdige forhold. Finanstilsynet påpekte blant annet at styret ikke hadde etablert tydelige rammer for virksomheten i tråd med lovens krav og at det var alvorlige mangler knyttet til foretakets styring og kontroll av risiko for hvitvasking og terrorfinansiering. Finanstilsynet minnet om styrets plikter etter finansforetaksloven, herunder plikten til å sørge for at virksomheten drives forsvarlig og i tråd med god forretningsskikk. Med hjemmel i forvaltningsloven § 46 og hvitvaskingsloven § 47 varslet

Finanstilsynet pålegg om retting samt varsel om tvangsmulkt dersom forholdene ikke ble rettet innen 1. november 2020.²

Funnene som ble avdekket under stedlig tilsyn i 2019, blir nærmere omtalt i de respektive punktene nedenfor.

På bakgrunn av alvorlige mangler i styring og kontroll med virksomheten og usikkerhet knyttet til bankens levedyktighet, ble banken i forbindelse med oversendelse av foreløpig tilsynsrapport 30. januar 2020 bedt om å sende inn månedlig rapportering fra og med februar 2020. Den ekstraordinære månedlige rapporteringen opphørte i august 2020 som følge av styrket soliditet gjennom emisjoner.

3.2 Pålegg om å endre styret i banken

Etter medieoppslag i oktober 2021 som omhandlet en sak der banken og et foretak (Daimyo Eiendom AS) kontrollert av bankens daværende styreleder Espen Aubert³ hadde pant i samme eiendom, ba Finanstilsynet 29. oktober 2021 om å få oversendt dokumentasjon knyttet til den aktuelle saken, samt eventuelle andre saker med interessekonflikter mellom banken og Daimyo Eiendom AS. Informasjon ble mottatt i brev av 4. november 2021.

Finanstilsynet har i flere omganger mottatt opplysninger og dokumentasjon fra MyBank, herunder informasjon om bankens største låneengasjementer med underlagsdokumentasjon.

I gjennomgangen høsten 2021 ble det avdekket at [REDACTED] innebar en interessekonflikt med bankens styreleder. Lånene skulle refinansiere lån ytt av styreleders nærstående selskaper, og sikret dermed at disse selskapene fikk tilbakebetalt sine utestående fordringer. Finanstilsynet mente også at styret, ved å beslutte innvilgelse av lån som skulle refinansiere lån ytt av styreleders nærstående selskaper, bidro til å understøtte styreleders ulovlige utlånsvirksomhet.

Sakene behandlet av styret omhandlet, med ett unntak, [REDACTED] som hadde utfordringer med å betjene gjeld og/eller behov for eiendomsfinansiering. Det ble stilt pantesikkerhet i eiendommer med antatt høye verdier. Etter Finanstilsynets vurdering viste de oversendte dokumentene at styret ikke forstod og evnet å ivareta styrevervet på en adekvat måte.

På bakgrunn av forholdene som ble avdekket, konkluderte Finanstilsynet med at samtlige styremedlemmer i MyBank ikke var egnet til å være styremedlem i en bank. Finanstilsynet fattet vedtak 13. desember 2021⁴ der MyBank ble pålagt å skifte ut samtlige styremedlemmer i foretaket,

² I styrets svarbrev datert 30. oktober 2020, og tilleggsinformasjon mottatt 9. november 2020, fremgikk at banken hadde gjennomført betydelige tiltak for å bedre etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket og iverksatt tiltak som ville forbedre bankens fremtidige etterlevelse av hvitvaskingsregelverket ytterligere. Finanstilsynet vurderte dermed at det ikke var nødvendig å treffe vedtak om retting.

³ Daimyo Eiendom AS er heleid av Daimyo AS ("Daimyo"). Foretaket hadde på det aktuelle tidspunktet en kvalifisert eierandel i banken. Daimyo eies 100 prosent av Peak Xv AS, hvor Espen Aubert eier 65,5 prosent. Aubert var styremedlem i MyBank i perioden januar 2020 til mai 2021. Fra mai 2021 og frem til 17. desember 2021 var han styreleder i banken. Aubert er daglig leder og styreleder i Daimyo Eiendom AS, samt daglig leder og styremedlem i Daimyo. Videre er Aubert styreleder i Peak Xv AS.

⁴ Varsel om pålegg om å skifte ut samtlige styremedlemmer i MyBank ble sendt 16. november.

jf. finansforetaksloven § 8-9 tredje ledd, jf. § 3-5. Vedtaket er påklaget av enkelte styremedlemmer. Klagene er til behandling i Finansdepartementet.

MyBank avholdt 17. desember 2021 og 7. februar 2022 ekstraordinær generalforsamling hvor nye styremedlemmer ble valgt. Ny styreleder valgte etter kort tid å trekke seg fra vervet, og det ble i april 2022 avholdt ny generalforsamling med nytt styrevalg. Trond Bentestuen, som kom inn i styret 17. desember 2021 som styremedlem, ble valgt til ny styreleder.

Finanstilsynet ble i september 2022 gjort oppmerksom på at styreleder har fått ny stilling og som en følge av dette vil fratre sitt verv i banken. Finanstilsynet observerer at banken kalte inn til ekstraordinær generalforsamling i foretaket 15. desember 2022, hvor valgkomiteens forslag til ny styreleder samt nytt styremedlem ble behandlet.

3.3 Kort om rapport fra Vier

På grunnlag av funnene i mottatt dokumentasjon knyttet til kredittsakene innvilget av styret, konkluderte Finanstilsynet med at det var nødvendig å foreta flere undersøkelser av bankens regeletterlevelse. Vier ble engasjert av Finanstilsynet for å gjennomføre en nærmere undersøkelse/gransking av bankens virksomhet.

Finanstilsynet mottok rapport fra Vier 1. juni 2022 ("rapporten"). Rapporten er blant annet basert på gjennomgang av 70 kredittsaker hovedsakelig fra perioden 2020 og 2021, samtaler med tidligere styremedlemmer, daglig leder og ledende ansatte i banken, samt enkelte agenter.

I rapporten konkluderes det blant annet med at styret synes å ha hatt manglende kompetanse, samt manglende forståelse for sin rolle som øverste organ for banken og utøvelse av denne. Videre konkluderes det blant annet med at banken har hatt ensidig fokus på sikkerhet i kredittsaker, at banken i liten grad har vurdert om kunden i realiteten har hatt tilstrekkelig betjeningsevne, og at banken mangler kompetanse og kunnskap om risiko for hvitvasking og terrorfinansiering samt betydningen av denne risikoen for kredittbehandlingen.

Rapporten viser at flere av manglene Finanstilsynet observerte ved gjennomgangen av sakene som var behandlet av styret, er gjennomgående for bankens kredittsaker.

På bakgrunn av rapporten utarbeidet Finanstilsynet en foreløpig tilsynsrapport datert 8. september 2022. Den foreløpige tilsynsrapporten beskriver alvorlige mangler i etterlevelsen av sentrale lovkrav som gjelder for banker. Finanstilsynet varslet som følge av dette pålegg om retting samt pålegg om forhøyet kapitalkrav. Finanstilsynet varslet også overtredelsesgebyr som følge av alvorlige mangler i etterlevelsen av hvitvaskingsloven.

4 Styring og kontroll med kredittrisiko og kundevern

Finanstilsynet pekte i foreløpig tilsynsrapport på at banken har et begrenset og relativt oversiktlig produktspekter. Banken tilbyr i dag hovedsakelig refinansiering av lån med sikkerhet i bolig til kunder med betalingsproblemer.

4.1 Rettslig grunnlag – krav til styring og kontroll med kredittrisiko og kundevern

Det følger av finansforetaksloven § 13-5 første ledd at et finansforetak skal organiseres og drives på en forsvarlig måte. Foretaket skal ha en klar organisasjonsstruktur og ansvarsfordeling samt klare

og hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger. Foretaket skal ha hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risiko foretaket er, eller kan bli, eksponert for. Videre følger det av bestemmelsens fjerde ledd at et finansforetak skal utøve sin virksomhet i samsvar med redelighet og god forretningsskikk.

Foretaket skal til enhver tid ha oversikt over, og med jevne mellomrom vurdere, hvilke enkelte risikoer og samlet risiko som er knyttet til virksomheten, jf. finansforetaksloven § 13-6 første ledd. Foretaket skal overvåke og styre finansforetakets samlede risiko og jevnlig vurdere om finansforetakets styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivå og omfang av virksomheten, jf. finansforetaksloven § 13-6 fjerde ledd. Styrets risikoappetitt bør fremgå av strategien, jf. EBAs retningslinjer for innvilgning og overvåking av lån (EBA/GL/2020/06). Risikoappetitt, herunder målsatt utlansvekst, bør stå i forhold til foretakets soliditet og lønnsomhet samt foretakets kompetanse og bemanningssituasjon.

Etter finansforetaksloven § 8-6 første ledd har styret det overordnede ansvaret for forvaltningen av finansforetaket. Styret er også ansvarlig for å fastsette retningslinjer for virksomheten, jf. andre ledd.

Det følger av CRR/CRD IV-forskriften § 36 åttende ledd at retningslinjene for risikostyring skal omfatte en rutine for å identifisere og evaluere risikoer forbundet med nye og vesentlige endringer i produkter, tjenester og andre aktiviteter, herunder utkontraktering.

Retningslinjene og rutinene for styring og kontroll av risiko skal omfatte kredittrisiko, jf. CRR/CRD IV-forskriften § 36 første ledd bokstav a). Retningslinjene for kredittrisiko skal minst omfatte prosedyrer for bevilgning, endring, fornyelse og refinansiering av kreditt, prosedyrer for identifisering og håndtering av problemengasjementer og prosedyrer for verdireguleringer og nedskrivninger, jf. tredje ledd. Foretaket bør ha retningslinjer og rutiner for identifisering og merking av lån med betalingslettelser, jf. EBAs retningslinjer 2018/06 kapittel 6.

Kredittgivning skal være basert på forsvarlige og klart definerte kriterier, jf. CRR/CRD IV-forskriften § 36 andre ledd.

Etter utlånsforskriften § 4 skal banken dokumentere at innvilgelse av lån er basert på en forsvarlig kredittvurdering på grunnlag av utfyllende informasjon om kundens inntekt, samlede gjeld og verdi på bolig. Utlånsforskriften stiller videre blant annet krav til låntakers betjeningsevne (§ 5), og angir ramme for maksimal gjeldsgrad (§ 6). Det følger av utlånsforskriften § 7 at belåningsgraden kan være maksimalt 85 prosent for nedbetalingslån⁵ av et forsvarlig verdigrunnlag, som ikke kan være høyere enn markedsverdi fastsatt ut fra en forsiktig vurdering⁶. Ved lån som overstiger 60 prosent av boligens verdi, skal finansforetaket kreve årlig nedbetaling/avdrag, jf. utlånsforskriften § 9. Det følger av utlånsforskriften § 12 at finansforetaket skal fastsette rammer og retningslinjer for bruk av fleksibilitetskvoten.

Dersom banken før avtale om kreditt inngås, må anta at økonomisk evne eller andre forhold på forbrukerens side tilsier at denne alvorlig bør overveie å avstå fra å ta opp kreditten eller fra å

---

⁵ 60 prosent for sekundærbolig i Oslo og rammekreditter.

⁶ Kapitalkravsforordningen angir krav til verddivurdering av fast eiendom. Den europeiske banktilsynsmyndigheten (EBA) fastsatte 29. mai 2020 retningslinjer for innvilgning og overvåking av lån. Retningslinjen trådte i kraft 30. juni 2021. Rundskriv 5/2021 omhandler verdsettelse av fast eiendom i forbindelse med innvilgning og overvåking av lån, herunder bruk av statistiske modeller ved verdsettelse av fast eiendom.

gjennomføre kredittavtalen, skal forbrukeren underrettes om dette, jf. finansavtaleloven § 47. Slik underretning skal skje skriftlig.

Etter finansavtaleloven § 46 b) skal banken oppdatere sin finansielle informasjon om kunden og igjen vurdere kredittverdigheten før det innvilges en vesentlig låneforhøyelse.

Et finansforetak skal organisere behandlingen av kredittengasjementer slik at den som treffer avgjørelsen har et tilstrekkelig grunnlag for å bedømme kredittrisikoen, og slik at saksgangen og grunnlaget for avgjørelsen kan dokumenteres, jf. finansforetaksloven § 13-13 andre ledd. Kundene skal behandles av ansatte som har nødvendig kompetanse og fagkyndighet, og som kan gi kundene forsvarlig rådgivning og veiledning ved valg av produkter ut fra kundens opplysninger og det finansforetaket for øvrig kjenner til om kundens situasjon, jf. finansforetaksloven § 16-1 første ledd. Andre ledd fastslår at finansforetak skal ha systemer og rutiner for å sikre etterlevelse av regler om opplysningsplikt og om utforming av kundeavtaler gitt i eller i medhold av finansavtaleloven og forsikringsavtaleloven. Etter finansforetaksloven § 16-1 fjerde ledd skal finansforetak innrette sin virksomhet på en slik måte at det er liten risiko for interessekonflikter mellom foretaket og dets kunder, eller for kundebehandling i strid med kravene til god forretningsskikk, jf. også finansforetaksloven § 13-5 fjerde ledd. Finansforetak skal ha betryggende ordninger og rutiner for å identifisere, og i tilfelle motvirke, slike risikoforhold innenfor de ulike områder av virksomheten.

CRR/CRD IV-forskriften § 37 fastslår at lederne for de ulike virksomhetsområdene løpende skal vurdere gjennomføringen av internkontrollen, og at det minst én gang per år skal foretas en oppsummering av om internkontrollen er gjennomført på tilfredsstillende måte og om det er behov for endringer. Dessuten skal daglig leder utarbeide en samlet vurdering av virksomhetens internkontroll basert på den enkelte leders vurderinger beskrevet ovenfor. Den samlede vurderingen skal forelegges styret til behandling.

Etter finansforetaksloven § 8-11 tredje ledd, første punktum skal daglig leder sørge for at foretaket har ansatte som samlet har kvalifikasjoner og erfaringer som trengs for at virksomheten i foretaket drives på en forsvarlig måte, og at det etableres forsvarlige styrings- og kontrollsystemer, jf. finansforetaksloven kapittel 13. CRR/CRD IV-forskriften § 38 stiller krav om at foretaket har en uavhengig risikokontrollfunksjon med tilstrekkelig kompetanse og ressurser. CRR/CRD IV-forskriften § 39 stiller krav om at foretaket har en uavhengig kontrollfunksjon som kontrollerer at foretaket oppfyller sine forpliktelser etter lov og forskrift, regelmessig vurderer om nevnte retningslinjer, prosedyrer og tiltak er tilstrekkelige og effektive, og som vurderer tiltak for å avhjelpe manglende etterlevelse av regelverket.

Et finansforetak skal ha retningslinjer for vurderingen av behovet for avsetninger til dekning av tap på engasjementer som er misligholdt eller for øvrig antas å være tapsutsatte, og av andre tap som følge av risiko som for øvrig må antas å knytte seg til porteføljer av engasjementer til enhver tid, jf. finansforetaksloven § 13-14 første ledd. Foretakets avsetninger til dekning av tap skal være forsvarlige, jf. andre ledd. Foretaket skal beregne forventet kreditttap på utlån som måles til amortisert kost i henhold til reglene i IFRS 9, jf. årsregnskapsforskriften for banker mv. § 1-4. Foretaket skal utarbeide retningslinjer for vurdering og beregning av forventede kredittap og dokumentere metodikk og prosedyrer, jf. CRR/CRD IV-forskriften § 36 og EBAs retningslinjer for kredittrisikostyring og beregning av forventet tap (2017/06).

Foretaket skal ha retningslinjer og rutiner for identifisering av misligholdte lån/engasjementer, herunder fastsette grenser for hva som er et vesentlig beløp for identifisering av mislighold, jf. CRD/CRD IV-forskriften § 7, jf. CRR art. 178 og rundskriv 4/2020. Et engasjement skal anses som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager og beløpet ikke er uvesentlig eller dersom det er lite sannsynlig at motparten vil være i stand til å innfri forpliktelsene sine.

Innvilgelse av betalingsutsettelse, ny kreditt til betaling av termin og avtalte endringer i rentesatsen eller andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor, anses å innebære betalingslettelse som etter IFRS 9 skal håndteres som vesentlig økning i kredittrisiko.

4.2 Vurdering av styring og kontroll med kredittrisiko – tilsyn desember 2019

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i desember 2019 etter at banken hadde besluttet å endre strategi fra å yte usikrede forbrukslån til refinansieringslån ("omstartslån") med pant i bolig. I tilsynsrapporten fra 2020 påpekte Finanstilsynet store svakheter ved bankens styringsdokumenter på kredittområdet.

Det ble blant annet påpekt at kredittstyringsdokumentene ikke berørte de særskilte utfordringene knyttet til omstartslån når det gjelder å kartlegge årsakene til søkerens betalingsproblemer og sannsynligheten for at søkere med langvarig overforbruk er i stand til å endre adferd.

Finanstilsynet påpekte at bankens kredittstyringsdokumenter hverken inneholdt definerte mål eller rammer for utlånsporteføljens sammensetning eller kvalitet, og ga uttrykk for at styret burde fastsette kontrollerbare rammer som begrenser bankens risikotaking på kredittområdet. Av styrets svarbrev etter foreløpig tilsynsrapport fremkom det at styret hadde sørget for å fastsette rammer for kredittrisiko. Fastsatte rammer og måltall vedtatt av styret og som ble tatt inn i kredittpolicy i mars 2020, gjelder andel restanse og mislighold samt topplån i "omstartslånsporteføljen".

Tilsynsrapporten viste til at banken i begrenset grad tar direkte kontakt med personene som søker om lån via agentene, og at banken bygger sin kredittvurdering på informasjon om kundene innhentet av agentene. Finanstilsynet uttalte i tilsynsrapporten at agentene har en betydelig egeninteresse i at banken innvilger lånesøknadene som formidles fra de enkelte agentene, og påpekte at styret må påse at bankens kredittprosess for behandling av søknader om omstartslån som mottas via agenter reorganiseres, slik at banken selv utfører de sentrale delene av kredittvurderingsprosessen.

I tilsynsrapporten ble det videre påpekt at de fremlagte kredittsakene tydet på at banken manglet rutiner og systematikk for å sikre nødvendig kvalitet på kredittvurderingene. Styret ga i sitt svar uttrykk for at nye sjekklister og en ny mal for utforming av kredittinnstillingene, kombinert med gjeninnføring av prinsippet om fire øyne i kredittvurderingsprosessen, ville forbedre bankens kredittvurderingsprosess.

På bakgrunn av bankens uttalte ambisjon om rask saksbehandling av lånesøknader, ga Finanstilsynet i tilsynsrapporten uttrykk for at styret må påse at det avsettes tilstrekkelig tid og ressurser til å gjennomføre en forsvarlig kredittvurderingsprosess.

I tilsynsrapporten fremgår det videre: "Finanstilsynet uttrykte i foreløpig tilsynsrapport bekymring for at prioritering av nysalg kan bidra til å øke risikovilligheten i banken, og at vekstplanene forsterker styrets ansvar for å påse at utlånsvirksomheten ikke påfører banken utilsiktet kredittrisiko

og at bankens kunder ikke innvilges lån de ikke evner å betjene. Finanstilsynet noterer av svarbrevet at innstramningene i kredittpolicy og fastsettelse av rammer etter styrets oppfatning bidrar til å motvirke økt risikotaking. Styret presiserer dessuten at vekstplanene skal nås ved å effektivisere de delene av prosessen som skjer før og etter selve kredittvurderingen."

Finanstilsynet understreket i tilsynsrapporten også at banken ved å yte omstartslån i særlig grad er avhengig av at boligens verdi ikke overvurderes, og at eiendomsmeglervurderinger kan være for optimistiske i relasjon til boligens verdi.

Finanstilsynet fulgte i etterkant av tilsynsrapporten opp bankens etterlevelse av Finanstilsynets forventning om reorganisering av bankens kredittprosess. Finanstilsynet varslet 12. januar 2021 om pålegg med hjemmel i finansforetaksloven § 22-2, jf. finanstilsynsloven § 4 nr. 7, om at styret må påse at bankens kredittprosess for omstartslån som mottas via agenter, organiseres slik at banken selv utfører de sentrale delene av kredittvurderingsprosessen, herunder informasjonsbehandlingen som inngår som grunnlag for kredittbeslutningene. Det ble også uttrykt forventning om at styret må påse at bankens kunderådgivere gir potensielle kunder god rådgivning.

I svarbrevet viste banken til at den hadde utarbeidet ny rutine for kundedialog med kunden for eventuell innvilgelse, og oppdatert bankens kredittpolicy. Finanstilsynet fattet på bakgrunn av dette ikke pålegg, men uttrykte i brev 4. juni 2021 en forventning om at styret sørger for å styrke kunderådgivningen og kredittvurderingen og at den ene samtalen rådgiverne ifølge bankens interne retningslinjer er pålagt å gjennomføre før endelig kredittbeslutningen tas, normalt ikke vil være tilstrekkelig for å vurdere kredittrisikoen og ivareta kundenes interesser i denne type saker.

4.3 Foretakets rammeverk for styring og kontroll med kredittrisiko etter tilsynet i 2019

Finanstilsynet påpekte i foreløpig tilsynsrapport av 8. september 2022 at bankens strategi når det gjelder målgruppe og risikotaking har vært uklar, og at banken i 2020 og 2021 også har ytt andre typer lån enn omstartslån med pant i bolig. Bankens blant annet ytt store lån til formuende personer uten fast inntekt som har hatt problemer med å få lån i andre banker. Finanstilsynet påpekte videre at risikoen knyttet til bankens store lån bl.a. knyttet til eiendomsfinansiering, ikke er reflektert i bankens styringsdokumenter og at det ikke er fastsatt forsvarlige rammer for slike lån. Finanstilsynet vurderte at bankens rammeverk ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å styre kredittrisikoen.

Finanstilsynet viste i foreløpig tilsynsrapport til at foretakets egne systemer for styring og kontroll ikke har avdekket bruddene på foretakets interne retningslinjer for kredittgivning som er fremkommet under Finanstilsynets og Viers gjennomgang av enkeltsaker. Finanstilsynet påpekte at dette viser at foretaket ikke har hatt hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risiko foretaket er, eller kan bli, eksponert for, jf. finansforetaksloven § 13-5 første ledd. Finanstilsynet vurderte videre at foretaket ikke har hatt tilstrekkelig grunnlag for å etterleve kravene i finansforetaksloven § 13-6 fjerde ledd om å overvåke og styre finansforetakets samlede risiko.

Finanstilsynet pekte videre på at foretaket fortsatt ikke har fastsatt forsvarlige og klart definerte kriterier for kredittgivningen, hvilket er brudd på CRR/CRD IV-forskriften § 36 første ledd bokstav a) og andre ledd. Finanstilsynet viste også til at det forelå brudd på kravet i bestemmelsens tredje ledd om at retningslinjene for kreditt- og motpartsrisiko minst skal omfatte prosedyrer for bevilgning, endring, fornyelse og refinansiering av kreditt, prosedyrer for identifisering og håndtering av problemengasjementer og prosedyrer for verdireguleringer og nedskrivninger.

Finanstilsynet viste i foreløpig tilsynsrapport til at styret ikke hadde fastsatt retningslinjer for bruk av fleksibilitetskvoten i utlånsforskriften.

Finanstilsynet påpekte i foreløpig tilsynsrapport at kredittgivning er foretakets kjernevirksomhet og at Finanstilsynet ser alvorlig på at styret og ledelsen ikke har sørget for forsvarlige rammer for kredittgivningen. Finanstilsynet vurderte at banken har drevet virksomhet i strid med kravet til forsvarlig virksomhet i finansforetaksloven § 13-5 første ledd.

Av den oversendte handlingsplanen punkt 2.1 fremgår det at banken i dag kun tilbyr omstartslån og mellomfinansiering (finansiering i forbindelse med kjøp av ny bolig og salg av eksisterende bolig). Det fremgår videre at banken i tillegg har en portefølje med forbrukslån samt enkelte topplån. Banken har også en betydelig portefølje med såkalte "kortsiktige lån". Per 30. september 2022 besto forbrukslånsporteføljen av MNOK 59 (tilsvarende 4 prosent av totalporteføljen), [REDACTED]

I flere tilfeller har banken, ved mislighold, omdannet "kortsiktige lån" til såkalte omstartslån med 30 års løpetid, uten at det foreligger nærmere retningslinjer for når slik omdanning skal kunne gjøres.

I styrets tilsvarende punkt 3.4.4 (og 3.4.6) erkjenner styret at banken i enkelte tilfeller i 2020 og 2021 har innvilget lån utenfor den dagjeldende kredittstrategien, og at retningslinjene for kreditt- og motpartsrisiko ikke har vært gode nok.

Styret skriver i sitt tilsvarende punkt 2.3 og 3.4.4 at kreditthåndboken inneholder klare kriterier for kredittgivning. Videre fremgår det av handlingsplanen punkt 3.5.8 at "[b]anken har definerte kriterier for kredittgivning i kreditthåndboken. (...) Disse kriteriene har senere blitt spisset og var sist oppdatert 10. mai 2022."

Finanstilsynet merker seg at det fremgår av bankens handlingsplan punkt 2.2.3, 3.2 og 3.3 at bankens styringsdokumenter på kredittområdet vil oppdateres innen fristen 1. februar 2023 for å bekrefte at tiltakene i handlingsplanen er gjennomført.

Finanstilsynet registrerer av styrets tilsvarende punkt 3.4.2 at banken gjennom 2021 har redusert maksimal eksponering for utlån, at antallet store eksponeringer er redusert i 2022 og at banken vil fortsette arbeidet med å redusere store eksponeringer.

---

⁷ Fra 1. juni 2022 skal store engasjementer beregnes i forhold til kjernekapital, jf. CRR artikkel 395. For MyBank samsvarer kjernekapital med ansvarlig kapital per 30. september 2022.

I handlingsplanen viser banken til at det forelå rutiner for bruk av fleksibilitetskvote i tidligere versjoner av kredittpolicyen, men at det forekom brudd på disse, og påpeker følgende: *"Retningslinjer for bruk av fleksibilitetskvote finnes nå i kredittpolicy og kreditthåndbok – styret behandlet disse sist under vedtak av kreditttrammeverk i styremøte 22. februar 2022, og påfølgende vedtak av kredittpolicy 10. august 2022."*

Det fremgår av bankens handlingsplan at policy for kredittrisiko, som blant annet inneholder rammer for bruk av fleksibilitetskvoten, vil oppdateres før fristen 1. februar 2023. Banken opplyser at det også vil bli utarbeidet en separat rutine for innrapportering av bruk av fleksibilitetskvoten, som skal inneholde klare ansvarsroller og datoer for innrapportering.

Finanstilsynet tar styrets tilsvaret om oppdatering og utbedring av bankens styringsdokumenter på kredittområdet til orientering.

Finanstilsynet opprettholder sin vurdering fra foreløpig tilsynsrapport om at mangelfulle styringsdokumenter og rammer for kredittgivingen innebærer overtredelse av kravene i finansforetaksloven § 13-5 første ledd, finansforetaksloven § 13-6 fjerde ledd, samt CRR/CRD IV-forskriften § 36 første ledd bokstav a) og andre og tredje ledd.

4.4 Bankens kredittpraksis

4.4.1 Gjennomgang av utvalgte kredittsaker

Finanstilsynet ba i november 2021 om å få oversendt de største kredittsakene behandlet av styret og administrasjonen i banken i 2020 og 2021. Det fremgikk av oversendt materiale at styret hadde behandlet 21 saker i denne perioden. Finanstilsynet gjennomgikk dokumentasjonen og saksbehandlingen av de 10 største kredittsakene. [REDACTED]

Flere av lånesakene som er behandlet av styret var knyttet til eiendomsinvesteringer eller eiendomsutvikling, og i en av sakene var det også tatt pant i næringseiendom. Flere av sakene ble behandlet innenfor en kort tidsramme. Hvitvaskingsrisiko var i liten grad vurdert (se nærmere om dette i punkt 5). Videre fremgikk det at flere av sakene involverte bankens daværende styreleder Espen Aubert (se nærmere om interessekonflikter i punkt 6).

Finanstilsynet påpekte i foreløpig tilsynsrapport av 8. september 2022 at gjennomgangen av styresakene etterlot et klart inntrykk av at merknadene fra tilsynet i 2019 ikke var fulgt opp av banken. Styret har tidligere innvendt at de aktuelle lånesakene Finanstilsynet har gjennomgått, var atypiske for banken, og følgelig ikke representative for bankens utlånsvirksomhet.

Som nevnt besluttet Finanstilsynet å foreta ytterligere undersøkelser av bankens kredittgiving og engasjerte Vier i mars 2022 til å foreta en slik gjennomgang. Vier har blant annet vurdert grunnlaget for vurdering av betjeningsevne, den faktiske kredittvurderingen, fraråding/kundevern samt verdivurdering av pantesikkerheter. Rapporten ble oversendt Finanstilsynet 1. juni 2022. Finanstilsynets vurdering på bakgrunn av funnene omtales nærmere i punktene nedenfor.

4.4.2 Bankens vurdering av betjeningsevne

I foreløpig tilsynsrapport av 8. september 2022 viste Finanstilsynet til Viers rapport punkt 5.3.1 om vurdering av betjeningsevne, hvor det fremgår at:

"Med bakgrunn i saksinformasjonen, herunder saksnotat og BM samt forklaring i intervju av blant annet [REDACTED] ble vurdering av betjeningsevnen foretatt på bakgrunn av inntektsdokumentasjon som lønns slipper, arbeidsavtaler, husleieavtaler, og årsregnskap der låntaker er selvstendig næringsdrivende. Det skal bemerkes at husleieinntekter er lagt til grunn i flere saker som en vesentlig del av inntjeningsevnen, uten at dette synes å være vurdert nærmere. Etter en gjennomgang av inntektsdokumentasjonen i samtlige saker er det videre uklart om det ble gjort en realitetsvurdering av dokumentene.

Viers rapport viser til konkrete lånesaker som eksempel.

Finanstilsynet viste i foreløpig tilsynsrapport til at flere av kundene søker om utvidelse av opprinnelig lån. Finanstilsynet observerte at budsjettmodellen ("BM") oppdateres ved økning av lån, men at opprinnelig inntektsdokumentasjon og opprinnelig vurdering av pantobjektets sikkerhet var benyttet i flere av sakene, jf. Viers rapport punkt 5.2.1 (s. 16).

Finanstilsynet viste videre til at Viers rapport bekrefter Finanstilsynets inntrykk etter gjennomgangen av kredittsaker behandlet av styret. Finanstilsynet vurderte i foreløpig tilsynsrapport at det kan reises betydelig tvil om inntektsgrunlaget i flere saker, at det ikke er foretatt en reell vurdering av betjeningsevnen og at banken i kredittvurderingen synes å være ensidig opptatt av hvilken sikkerhet som stilles.

I tilsvaret punkt 3.4.7 anfører styret at Finanstilsynets vurdering om at banken ensidig er opptatt av hvilken sikkerhet som stilles, ikke reflekterer bankens virksomhet, ettersom banken alltid vurderer inntekter og beregner disponibel inntekt (DI) og DI stress for å avklare kundens betjeningsevne, og at banken bl.a. benytter seg av samtykkebasert lånesøknad for å innhente historisk inntekt og for å verifisere mottatt inntektsdokumentasjon. Det opplyses at det gjøres en vurdering av kundens totale inntektssituasjon og risiko ved bortfall/reduksjon av inntekt.

I foretakets tilsvare punkt 3.4.7 erkjenner likevel banken at den i perioden da den tilbød kortsiktige lån, hadde mer fokus på sikkerhetsverdier enn betjeningsevne, fordi *"kundene skulle tilbakebetale lånet i sin helhet innen kort tid ved salg av eiendom"*. Denne type lån ble etter det opplyste avsluttet i juni 2021⁸. Finanstilsynet merker seg at flere av kundene som fikk kortsiktige lån i 2021, i dag har lån som løper og er i mislighold.

Det fremgår av handlingsplanen punkt 3.5.9 at kreditt ikke skal ytes dersom det er usannsynlig at gjelden kan betjenes, selv om sikkerheten er tilfredsstillende. Styret erkjenner at banken ikke har hatt klare retningslinjer for validering av mottatte dokumenter, og opplyser at banken vil styrke dette arbeidet fremover og *"ha klare prosesser for dette i en oppdatert versjon av kreditthåndboken"*.

---

⁸ Banken viser til at den sluttet å tilby kortsiktige lån samtidig med at Finanstilsynets tilsynsrapport for Bank2 ble publisert og hvor det fremgikk at Finanstilsynet ikke anså dette for å være unntak fra utlånsforskriften. Finanstilsynet observerer imidlertid at det også har blitt innvilget kortsiktige lån etter juni 2021.

I punkt 2.3 (første strekpunkt) og punkt 3.4.4 i bankens svar på foreløpig tilsynsrapport skriver styret at bankens kreditthåndbok inneholder kriterier for økning av lån (opplåning).

I bankens handlingsplan punkt 3.5.4 fremgår det at banken ikke har retningslinjer for refinansiering eller økt lån til eksisterende kunder. Det opplyses at såkalt opplåning blir gjort som en ny sak hvor "totalt engasjement blir vurdert". Finanstilsynet merker seg at banken vil inkludere tilfeller der opplåning er aktuelt og fastsette fremgangsmåten i ny versjon av kreditthåndboken, som vil oppdateres før fristen i februar 2023.

Finanstilsynet tar bankens opplysninger til orientering.

Finanstilsynet opprettholder sin vurdering fra foreløpig tilsynsrapport om at banken ikke har foretatt en reell vurdering av kundens inntektsgrunnlag og betjeningsevne. Dette innebærer manglende etterlevelse av utlånsforskriften §§ 4 og 5 og finansforetaksloven § 13-5 første og fjerde ledd. Dette innebærer også manglende etterlevelse av finansavtaleloven § 46 b, samt finansforetaksloven 16-1 første og fjerde ledd.

4.4.3 Bankens verdivurdering av pantesikkerhet

I foreløpig tilsynsrapport av 8. september 2022 viste Finanstilsynet til at Vier-rapporten blant annet omtaler bankens verdivurdering av pantesikkerhet, se punkt 3 (s. 5) og punkt 5.3.1 (s. 22). I Viers rapport konkluderes det med at de gjennomgåtte kredittsakene viser at banken har lagt avgjørende vekt på verdien av aktiva som stilles som sikkerhet for lånet.

Finanstilsynet viste i foreløpig tilsynsrapport til at Finanstilsynets gjennomgang av saker behandlet av styret, viser at banken har tatt pant i boliger med antatt høy verdi [redacted] også boliger som er under utvikling.

Videre påpekte Finanstilsynet at banken i mange saker har sikkerhetsmessig andreprioritet i en eiendom. Det fremgår av saksdokumentasjonen at det i flere kredittsaker er betydelig forskjell i ulike kilders verdiestimat på pantesikkerhetene, og at banken i flere saker legger den høyeste verdivurderingen til grunn uten at det kommenteres nærmere i kredittsaken. Viers rapport punkt 5.3.1 (s. 24) bekrefter at dokumentasjonen av saksbehandlingen gjennomgående er mangelfull når det gjelder konkret vurdering av pantesikkerhetene og prioritet. Som det fremgår av Vier-rapporten punkt 5.2.1, blir verdien av pantesikkerheter heller ikke oppdatert ved økte lån.

I foreløpig tilsynsrapport pekte Finanstilsynet på at det fremgår av Viers rapport at banken også har tatt pant i næringseiendom, utleieobjekt og aksjer. Kreditthåndboken fastsetter imidlertid at det kun er bolig/fritidsbolig som er akseptabel pant. Det fremgår ikke hvordan verdivurdering av annen pant skal gjøres, herunder om reduksjonsfaktorer skal benyttes.

Av styrets svarbrev punkt 3.4.7 fremgår at bankens pantesikkerheter i eiendom skal være eiendommer med "områdescore" på minst 10, tilsvarende det Eiendomsverdi definerer som et "velfungerende marked", og at oversendt dokumentasjon viser at størstedelen av bankens portefølje ligger i områdescore 15 eller bedre (data per august 2022).

Styret mener enkeltsaker med eiendomsverdier på [redacted] ikke er kritikkverdig i seg selv, når det foreligger en e-takst som indikerer vesentlig høyere verdi enn lånebeløpet (punkt 3.4.7).

Ved opplåning sammenligner banken tidligere verdivurdering mot oppdatert estimat fra Eiendomsverdi. Finanstilsynet noterer videre styrets svar om at det i en periode med generell boligprisoppgang var forventet at en oppdatert verdivurdering ville føre til en forbedret sikkerhetsposisjon, og at det derfor var tilstrekkelig å se på tidligere verdi verifisert mot oppdaterte Eiendomsverdi-estimer.

I bankens handlingsplan punkt 3.5.10 fremgår det at banken fremover kun vil ta pant i bolig for boligformål, fritidsbolig eller ubebygde tomt, tilhørende kunde/kausjonist, og at rutine for verdsettelse av fast eiendom ved innvilgelse av lån vil tas inn i kreditthåndboken senest 10. november 2022.

Videre fremgår det av punkt 3.3.7 i handlingsplanen at banken vil utarbeide en rutine som definerer hvordan banken skal oppdatere sikkerhetsverdiene.

Finanstilsynet tar ovennevnte til orientering.

Finanstilsynet opprettholder sin vurdering fra foreløpig tilsynsrapport om at det i flere kredittsaker er lagt avgjørende vekt på sikkerheten som stilles, og at det etter Finanstilsynets vurdering er stor usikkerhet knyttet til bankens verdivurdering av eiendommer stilt som sikkerhet. Finanstilsynet mener bankens praksis har medført manglende etterlevelse av utlånsforskriften §§ 4 og 7 til 9. Bankens praksis med å ikke oppdatere panteobjektets verdi ved økning av lån, er brudd på finansavtaleloven § 46 b).

4.4.4 Utlånsforskriften

Finanstilsynet pekte i foreløpig tilsynsrapport av 8. september 2022 på at det i Viers rapport (s. 26) refereres til flere saker med høy gjeldsgrad og negativ likviditet etter rentestress, som banken ikke har behandlet som avvikssaker etter utlånsforskriften. I foreløpig rapport skrev Finanstilsynet blant annet:

"Eksemplene viser at sakene blant annet gjelder lån til kjøp og bygging av bolig. I notat av 23. mars 2022 viser banken til at den fram til juni 2021 vurderte at kortsiktige lån/mellomfinansiering faller utenfor utlånsforskriften. Bankens definisjon av kortsiktig lån/mellomfinansiering synes å være at lånets løpetid er begrenset til 12 måneder. Oversendte kredittsaker viser imidlertid at flere av lånene som opprinnelig var gitt med 12 måneders løpetid, blir konvertert til lån med 30 års løpetid på et senere tidspunkt."

Finanstilsynet konkluderte i foreløpig tilsynsrapport med at bankens vurdering av betjeningsevne, herunder dokumentasjon av inntekt, ikke har vært i tråd med utlånsforskriften, og at det i flere saker er grunn til å stille spørsmål ved bankens verdivurdering av eiendommene som er stilt som sikkerhet. Finanstilsynet viste videre til at den fremlagte dokumentasjonen viser at banken over tid ikke har etterlevd kravene i utlånsforskriften §§ 4, 5 og 6. Finanstilsynet bemerket videre at banken i en lang periode feilaktig har lagt til grunn at en stor andel av bankens kortsiktige lån ikke var omfattet av utlånsforskriften.

Videre viste Finanstilsynet til at overskridelser av grensen for tillatte avvik fra utlånsforskriften i 2022 og feilrapporteringer i 2021 og 2022 av bankens bruk av fleksibilitetskvoten, viser at banken fortsatt har alvorlige mangler i bankens system for styring og kontroll.

Det fremgår av styrets tilsvaret til foreløpig tilsynsrapport punkt 3.4.7 at kortsiktige lån ikke har blitt tilbudt etter Finanstilsynets tilsynsrapport om kortsiktige lån og utlånsforskriften fra tilsyn i Bank2 ble publisert i juni 2021.

Finanstilsynet fastholder konklusjonen fra foreløpig tilsynsrapport om at banken ikke har etterlevd kravene i utlånsforskriften §§ 4, 5 og 6. Finanstilsynet viser for øvrig til omtale av styrets tilsvaret og handlingsplan vedrørende betjeningsevne og sikkerhet, i punkt 4.4.2 og 4.4.3 over. Finanstilsynets vurderinger av etterlevelse av utlånsforskriften fremgår også av disse punktene.

4.4.5 Kundevern

Finanstilsynet viste i foreløpig tilsynsrapport til at Vier i sin rapport (s. 4 og s. 31) gir uttrykk for at banken synes å være ensidig opptatt av egen sikkerhet, hvilket kan ha gått på bekostning av kundevernet.

I foreløpig tilsynsrapport viste Finanstilsynet til at det fremgår av Viers rapport (s. 14) at det er ytet kreditt der gjeldsgraden og belåningsgraden er for høy og stresstest av disponibel inntekt er negativ, uten at det er dokumentert hvilke faktiske vurderinger som er gjort med hensyn til kundevernet.

Fraråding

Finanstilsynet viste i foreløpig tilsynsrapport til at fraråding etter finansavtaleloven er oppgitt som en forutsetning for låneopptak i flere kredittsaker, uten at det fremgår hvilke vurderinger som ligger til grunn for at saken vurderes som en frarådingssak. Det fremgår av Viers rapport at ¼ av lånesakene inneholder skriftlig fraråding, samtidig som det i kredittsaker der det er angitt at fraråding er en forutsetning, ikke er dokumentert om fraråding er gitt. En av bankens agenter, Eiendomsfinans Drift AS, har opplyst at det hender at agenten gir muntlig fraråding. Finanstilsynet viste til nærmere omtale i Viers rapport punkt 5.1.4 (s. 11), punkt 5.2.1 (s. 14-15) og punkt 5.3.1 (s. 23-24).

I tilsvaret punkt 3.4.8 viser styret til at banken har fremsatt fraråding i gjeldsbrevet til "alle kunder som har kvalifisert for fraråding". Styret er derfor ikke enig i at praksisen med fraråding ikke har vært systematisk og veldokumentert. Videre fremgår det at rutiner for fraråding er inkludert i bankens kreditthåndbok, og at alle frarådingene "også er gitt muntlig direkte til kunden i kontrollsamtalen før utbetaling".

I handlingsplanen punkt 3.5.3 fremgår det at banken mener det har blitt gitt fraråding i alle tilfeller der saksbehandler finner det nødvendig ved innvilgelse av saker: Det fremgår at fraråding "(...) er imidlertid ofte gitt muntlig gjennom kontrollsamtalen saksbehandlerne gjør ved innvilgelse av lån, nevnes ofte i kontrollsamtalen før utbetaling, og er definert i visse tilfeller i gjeldsbrevet."

Finanstilsynet merker seg at det fremgår av handlingsplanen punkt 3.5.3 at bankens frarådingspraksis vil bli utbedret i oppdatert kreditthåndbok og sett i sammenheng med ny finansavtalelov og avslagsplikt.

Fastsettelse av renter og gebyr

I foreløpig tilsynsrapport pekte Finanstilsynet på at det i rapporten fra Vier vises til at det er betydelige forskjeller i renter og gebyrer i de utvalgte sakene, uten at grunnlaget for dette er dokumentert. Finanstilsynet viste til nærmere omtale i punkt 5.2.1 (s. 13) i Viers rapport. I styrets tilsvaret punkt 3.4.9 fremgår at gebyrets størrelse normalt er en fast prosentsats av lånebeløpet, som banken opplever er markedspraksis for denne type lån. [REDACTED]

Finanstilsynets vurdering - kundevern

Finanstilsynet påpekte i foreløpig tilsynsrapport at funnene som fremgår av Viers rapport, etter Finanstilsynets vurdering viser manglende etterlevelse av finansforetaksloven § 16-1, jf. § 13-5 fjerde ledd. Det fremgår av Viers rapport at banken ensidig har vært opptatt av sikkerhet og å øke inntjeningen på kort sikt. Banken henvender seg til personer som er i en vanskelig økonomisk situasjon. Bankens tjeneste kan for enkelte kunder oppleves å være siste utvei, hvilket pålegger banken en særskilt plikt til å ivareta kundevernet. For andre kunder, synes bankens tjeneste å være knyttet til ønske om spekulasjon som innebærer en risiko utover det vedkommende har evne til å bære. Banken har også en plikt til å ivareta kundevernet i slike situasjoner.

Finanstilsynet observerer at styret i sitt tilsvarende til foreløpig tilsynsrapport punkt 2.3 skriver at bankens kredittpolicy ble oppdatert i første kvartal 2021 "med fokus på kundevern".

I handlingsplanen punkt 3.3.2 fremgår det at banken vil sikre at bankens kredittdokumenter systematisk viser vurderinger knyttet til kundevern. Oppdaterte dokumenter vil bli gjennomgått av internrevisor, i tråd med Finanstilsynets varslede pålegg.

Finanstilsynet tar ovennevnte til orientering. Finanstilsynet vil samtidig bemerke at det forventes at banken kan dokumentere grunnlaget for gebyrene og at disse er i tråd med kravet til god forretningsskikk i finansforetaksloven § 13-5, jf. finansforetaksloven § 16-1 fjerde ledd.

Finanstilsynet opprettholder sin vurdering fra foreløpig tilsynsrapport om at mangelfull ivaretagelse av kundevern innebærer overtredelse av finansforetaksloven § 16-1 første og fjerde ledd. Manglende fraråding til kunder innebærer overtredelse av finansavtaleloven § 47.

Finanstilsynet opprettholder også vurderingen om at fokus på bankens inntjening som vist til i avsnitt 4.4.3 har gått på bekostning av hensynet til kundevernet, hvilket innebærer manglende etterlevelse av finansforetaksloven §§ 13-5 første ledd om forsvarlig virksomhet, 13-5 fjerde ledd om god forretningsskikk.

4.5 Etter innvilgelse: Betalingslettelser, mislighold og beregning av forventet tap

Finanstilsynet påpekte i foreløpig tilsynsrapport at "policy for forventet kreditttap, omstartslån (IFRS 9)", sist oppdatert 24. januar 2022, etter Finanstilsynets vurdering har store mangler, blant annet vedrørende fastsettelse av PD, LGD og EAD, vesentlig økning av kredittrisiko samt makrojusteringer. Det fremgår heller ikke at banken for sikrede lån benytter kontantstrømmodell i trinn 3. Finanstilsynet har merket seg fra bankens ICAAP at banken benytter SDCs tapsmodell, og at denne i hovedsak bygger på interne estimater fra andre banksystemer som henter data fra tradisjonelle sparebanker, som har en helt annen risikoprofil enn MyBank. Banken har utviklet sin egen beregning av LGD, men skriver i ICAAP at banken benytter modellens PD-nivåer og at nivåene vil "være lavere i noen tilfeller da disse kundene ikke har en lik risikoprofil som våre

kunder". Det fremgår at banken gjennomgår modellen månedlig og sammenlikner nivåer med resten av markedet. Ifølge ICAAP har ikke banken *"fått stor effekt av manglene i modellen"*.

Finanstilsynet uttrykte i foreløpig rapport at det er bekymringsverdig at banken benytter en tapsmodell som ikke er tilpasset bankens virksomhet og at det er betydelig risiko for at banken underestimerer misligholdssannsynlighet i porteføljen og dermed tapsavsetningene. Finanstilsynet påpekte videre at bankens rutiner ikke er tilstrekkelige for å etterleve kravene i IFRS 9.

Finanstilsynet viste i foreløpig tilsynsrapport til at bankens internrevisor i juni 2021 påpekte at banken ikke har implementert et styringsverktøy for å overvåke kredittrisiko i låneporteføljen. I rapporten fra internrevisor vises det til at det ikke er formalisert enhetlige rutiner og prosedyrer for overvåking og oppfølging av engasjementene eller for oppdatering av sikkerhetsverdier. Det er heller ikke etablert detaljerte rutiner som beskriver krav til vurdering, håndtering og oppfølging av kunder i restanse og mislighold. Internrevisor påpeker i samme rapport at rammeverket og prosessene ikke er oppdatert for å reflektere regulatoriske krav til identifisering og oppfølging av forbearance (betalingslettelser). Banken har ikke etablert systemstøtte for dette. I rapporten vises det videre til at banken ikke har etablert kriterier for å vurdere "unlikeliness to pay" (UTP).

Finanstilsynet påpekte at banken ikke har foretatt en systematisk oppfølging av lånene etter innvilgelse, herunder overvåking av porteføljekvalitet. I flere tilfeller har banken, ved mislighold, omdannet "kortsiktige lån" til såkalte omstartslån med 30 års løpetid, uten at det foreligger nærmere retningslinjer for når slik omdanning skal kunne gjøres. Finanstilsynet konstaterte at banken ikke har foretatt merking av betalingslettelser og mislighold i tråd med CRR/CRD IV-forskriften § 36 tredje ledd, jf. rundskriv 4/2020.

I foreløpig tilsynsrapport pekte Finanstilsynet på at Viers gjennomgang av lånedokumentasjonen viser at tre av de største låntakerne har fått refinansiert eller utvidet lån. Oversikter Finanstilsynet har mottatt over status for de største kundene, viser at dette også gjelder andre kunder. Finanstilsynet merket seg at banken de siste to årene har rapportert til Finanstilsynet at det ikke er gitt betalingslettelser.

Finanstilsynet viste i foreløpig tilsynsrapport til at bankens risikorapporter i 2021 viser en misligholdsandel på "omstartslånsporteføljen" på rundt 5 prosent i 2021. I risikorapporten for fjerde kvartal fremgår det at 27,3 prosent av porteføljen med "kortsiktige lån" er i restanse, mens mislighold (restanse over 90 dager) oppgis til 0,9 prosent. Finanstilsynet ga uttrykk for at den lave misligholdsandelen må ses i sammenheng med bankens praksis med å konvertere slike lån til omstartslån når låntaker har utfordringer med å innfri lånet, samt bankens manglende vurdering av sannsynligheten for at låntakere i restanse kan betale (unlikeliness to pay).

Finanstilsynet påpekte at på bakgrunn av bankens kundemasse og type lån som er innvilget (med relativt høye rentesatser), må anmodning fra bankens kunder om avdragsfrihet og omgjøring av lån fra kortsiktige lån til langsiktige lån, normalt anses som betalingslettelser. Finanstilsynet noterer av mottatte oversikter per tredje kvartal 2022 at banken har overført flere av disse kundene til trinn 3, og at enkelte lån er merket som betalingslettelser (forbearance).

Finanstilsynet påpekte at det etter Finanstilsynets vurdering er stor usikkerhet knyttet til om bankens tapsavsetninger er forsvarlige og i samsvar med regelverket, jf. finansforetaksloven § 13-14 andre ledd, jf. årsregnskapsforskriften § 1-4 med videre henvisning til kravene i IFRS 9.

Styret opplyser i tilsvaret punkt 3.4.10 at det ble utarbeidet en rutine for forbearance i tredje kvartal 2021, men at styret tar til etterretning at rutinene ikke har vært gode nok. Av handlingsplanen datert 1. november 2021 punkt 3.3.4 og 3.5.15 fremgår det at rutinen for forbearance vil oppdateres innen februar 2023. Finanstilsynet merker seg også at banken per tredje kvartal 2022 har merket totalt 10 lån, med et volum på om lag MNOK 60, med betalingslettelser. Bankens har i ettertid rapportert til Finanstilsynet at 3,9 prosent av låneporteføljen er merket med betalingslettelser.

Finanstilsynet merker seg av handlingsplanen punkt 3.5.14 at styret erkjenner at det har vært betydelige mangler i både policy og rutine for beregning av forventet tap, og at begge dokumenter vil bli oppdatert. Videre fremgår det av punkt 3.2.3 at banken jobber med å videreutvikle modellene for validering av PD og LGD, og at banken vil definere makrosenarier. Det fremgår av punkt 3.3.8 at rutine for beregning av forventet tap vil bli oppdatert basert på tilbakemeldinger fra internrevisor og uavhengig gjennomgang av KPMG.

Finanstilsynet merker seg av styrets tilsvaret punkt 3.4.10 at styret bekrefter at bankens tapsmodell (PD modell) er basert på data fra tradisjonelle banker. Finanstilsynet noterer at styret mener at tapsrisikoen knyttet til bankens spesielle kundeportefølje reflekteres i kundens risikoklasse [REDACTED]. Finanstilsynet merker seg at PD nivåene bestemmes ut fra risikoklasser og bankens nye kunder kommer derfor også inn med en høy PD sammenliknet med tradisjonelle lån med pant i bolig. Ettersom banken ikke har hatt rutiner for oppfølging av engasjementer etter at lånet er innvilget, er det fortsatt Finanstilsynets vurdering at modellen ikke er godt nok tilpasset bankens kunder og forretningsmodell, og dermed ikke fanger opp negativ utvikling i PD.

Finanstilsynet merker seg av handlingsplanen punkt 3.3.5 at banken vil etablere egen rutine for oppfølging av mislighold og at banken har utpekt en ansvarlig for løpende oppfølging, samt oppfølging av misligholdte lån (inkludert UTP).

Finanstilsynet har mottatt foretakets kapitalplan av 2. desember 2022. Denne omtales nærmere nedenfor i punkt 7.3.

Rapport fra uavhengig sakkyndig - Finanstilsynets brev av 25. november 2022

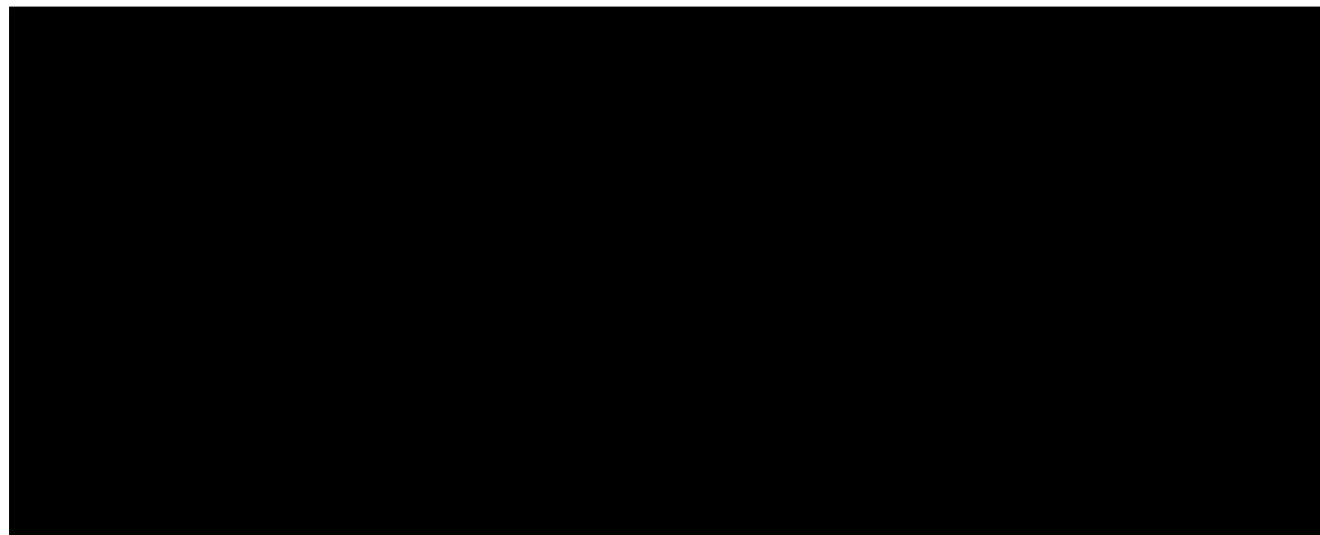
I den foreløpige tilsynsrapporten påpekte Finanstilsynet at det er stor usikkerhet om bankens tapsavsetninger er tilstrekkelige og varslet pålegg om at MyBank må engasjere en uavhengig sakkyndig til å gjennomgå bankens aktiva, jf. finansforetaksloven § 20-11 første ledd bokstav f). Bankens engasjerte KPMG som uavhengig sakkyndig. Etter det opplyste har KPMG gjennomgått PD og eiendomsverdier for alle bankens engasjementer, og foretatt en mer detaljert gjennomgang av 105 av engasjementene.

Finanstilsynet har mottatt rapporten fra KPMG, som er datert 1. november 2022. Finanstilsynet har også mottatt svar på Finanstilsynets forespørsler knyttet til KPMGs gjennomgang av bankens portefølje, jf. rapport datert 14. november 2022.

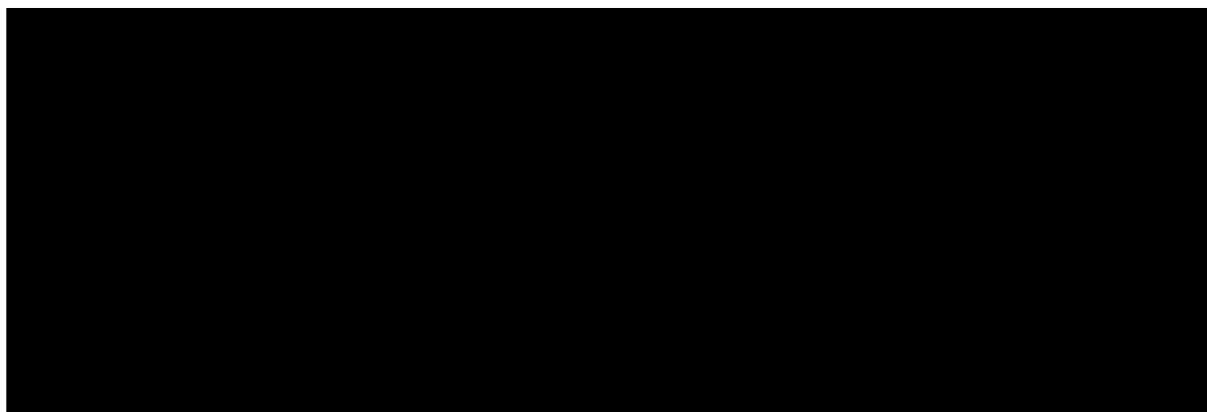
Finanstilsynet oppsummerer hovedfunnene i KPMG-rapporten på følgende måte:

---

⁹ "rating" fra 1 til 11 hvor 11 er mislighold

Det fremgår av KPMG-rapporten at:

Banken har etter gjennomgangen foretatt ny misligholdsmerking¹⁰ som medfører at bankens samlede misligholdsandel (NPL-ratio, tilsvarende trinn 3 andel) økte fra 13,8 prosent per andre kvartal 2022 til 31,6 prosent i tredje kvartal 2022, jf. bankens kvartalsrapport for 3. kvartal 2022. [redacted] jf. handlingsplan datert 2. desember 2022 punkt 3.1.1.2. Misligholdsandelen for omstartslån utgjorde 28,9 prosent per tredje kvartal 2022, en økning fra 10,5 prosent per andre kvartal. Misligholdsandelen for porteføljen av usikrede lån (59,4 MNOK) utgjorde 96,3 prosent.

Bankens tapsavsetninger utgjorde ved utgangen av tredje kvartal 2022 MNOK 46,0, av dette utgjorde tapsavsetninger knyttet til sikrede lån MNOK 22,1¹¹ og usikrede lån MNOK 23,9. Avsetningene i trinn 3 knyttet til sikrede lån utgjorde 4,3 prosent av volumet av slike lån i trinn 3, mens avsetningene i trinn 3 knyttet til forbrukslånporteføljer utgjorde 41,6 prosent av volumet av slike lån i trinn 3. [redacted]

---

¹⁰ Kapitalplanen av 2. desember punkt 2.2

¹¹ Dette tilsvarer en økning på MNOK 1,6 sammenliknet med bankens estimat før den uavhengige gjennomgangen av porteføljen

Det fremgår av oversendt porteføljeoversikt at økning i trinn 3¹² fra utløpet av første kvartal 2022 til utløpet av tredje kvartal 2022 utgjorde MNOK 18,1. Tilsvarende økning i trinn 2 når det ses bort fra nye lån, utgjorde MNOK 1,4, mens tilsvarende økning i trinn 1 utgjorde om lag MNOK 3,2.

Finanstilsynet har merket seg at regnskapsførte renteinntekter per tredje kvartal 2022, utgjorde MNOK 95,3. Ifølge kontantstrømanalysen per samme tidspunkt utgjorde innbetalte renteinntekter MNOK 86,4. Regnskapsførte renteinntekter for 2021 utgjorde MNOK 107,2. Ifølge kontantstrømanalysen for 2021 utgjorde renteinntekter på lån til kunder MNOK 97,5. Finanstilsynet merker seg at flere lån øker som følge av det akkumuleres renter og at det ikke foretas avdragsbetaling. Finanstilsynet merker seg samtidig at bankens tapsavsetninger ikke øker tilsvarende. Det er etter Finanstilsynets vurdering usikkerhet om lånene er innplassert i riktig trinn etter IFRS 9.

Finanstilsynet bemerker at tvangssalg av eiendom vil kunne påvirke sikkerhetsverdiene.

¹² "flyt økning volum" for lån med positivt fortegn

¹³ Avtale om betinget kjøp av eiendom ved mislighold

Finanstilsynet merker seg¹⁴ at KPMG i sine beregninger og simuleringer i stedet har benyttet scenarier hvor selve *sikkerhetsverdiene* reduseres med ulike faktorer fremfor å legge vekt på sannsynligheten for tvangssalg. Reduksjonsfaktorene er 5 prosentpoeng lavere for positivt scenario og 10 prosentpoeng høyere for negativt scenario. Sannsynligheten for at scenarioene inntreffer er den samme som er lagt til grunn i bankens tapsmodell (70/15/15). KPMGs tilnærming gir en liten økning i LGD. Finanstilsynet merker seg imidlertid at KPMG har valgt ikke å benytte alternativ scenariovekting for de største lånene, idet den valgte generelle tilnærmingen ble vurdert som tilfredsstillende.

Finanstilsynet bemerker at i mange av enkeltsakene har kundene høy belåningsgrad (LTV) slik at det er betydelig og reell risiko for underdekning som følge av verdifall på sikkerheten. Banken foretar p.t. heller ikke makrojustering av tapsavsetningen i noen av trinnene. Det er et krav etter IFRS 9 at ved beregning av forventet kredittap må banken justere historiske opplysninger med prognoser for framtidige forhold, jf. IFRS 9 B5.5.52.

På grunnlag av Finanstilsynets gjennomgang av oversendt lånedokumentasjon i et større antall saker, bankens svake og mangelfulle rammeverk knyttet til kredittvurderinger og -bevilgninger over flere år, samt forholdene avdekket i Viers og KPMGs rapporter, oppsummerte Finanstilsynet i brev

¹⁴ Fra svarbrevet 14. november 2022

av 25. november 2022 at det fortsatt er en betydelig usikkerhet knyttet til kvaliteten på bankens utlånsportefølje og bankens tapsavsetninger. Bankens låneporteføljer både av sikrede og usikrede lån består av lån med stor risiko, noe som gjenspeiles i høye renter. Mottatte oversikter over låneporteføljene per tredje kvartal 2022, og bankens kvartalsrapport for tredje kvartal 2022, viser at banken både har et stort antall lån, mange store lån, og et høyt samlet volum i trinn 3. Mange av lånene øker hvert kvartal grunnet kapitalisering av renter. Finanstilsynet antar det er grunn til å tro at en vesentlig andel av disse kundene ikke kan forventes å betale renter fullt ut i nærmeste fremtid, og stiller spørsmål ved om banken har tatt hensyn til dette.

Finanstilsynet påpekte videre at det i trinn 3, hvor det foretas individuelle tapsvurderinger, etter Finanstilsynets vurdering også bør foretas individuelle vurderinger av *reell* verdireduksjon ved et evt. tvangssalg av aktuell eiendom, i stedet for å legge til grunn reduksjonsfaktorer fra Eiendomsverdi eller eldre e-takster. Videre mente Finanstilsynet at lave LGDer, som i tillegg ikke er makrojustert, ikke kan anses forventningsrett. Finanstilsynet mente dette understøttes av simuleringene nevnt over, hvor en oppjustering av tvangssalgsrabatter øker forventet tap utover det som legges til grunn i KPMGs "base case".

Finanstilsynet opprettholder sin vurdering fra foreløpig tilsynsrapport om at bankens rutiner ikke har vært tilstrekkelige for å etterleve kravene i IFRS 9. Finanstilsynet opprettholder også vurderingen om at banken ikke har foretatt merking av betalingslettelser og mislighold i tråd med CRR/CRD IV-forskriften § 36 tredje ledd, jf. rundskriv 4/2020.

Finanstilsynet mener at det i lys av den fremlagte dokumentasjonen av beregning av forventet tap, fortsatt er stor usikkerhet knyttet til bankens tapsavsetninger, jf. finansforetaksloven § 13-14 andre ledd, jf. årsregnskapsforskriften § 1-4 med videre henvisning til kravene i IFRS 9.

4.6 Organisering og kompetanse mv.

Finanstilsynet påpekte i foreløpig tilsynsrapport at de fremlagte kredittsakene viser betydelige svakheter i bankens kredittpraksis og oppfølging av engasjementene. Finanstilsynet påpekte at dette må ses i sammenheng med bankens uklare strategi og rammeverk samt manglende retningslinjer. Kredittsakene etterlater også inntrykk av at de ansatte har mangelfull kompetanse om kredittgivning ("godt bankhåndverk") og et utilstrekkelig grunnlag for å gi kunder med økonomiske utfordringer nødvendig rådgivning.

Finanstilsynet viste til at daglig leder etter finansforetaksloven § 8-11 tredje ledd skal sørge for at foretaket har ansatte som samlet har kvalifikasjoner og erfaringer som trengs for at virksomheten i foretaket drives på en forsvarlig måte, og at det etableres forsvarlige styrings- og kontrollsystemer, jf. finansforetaksloven kapittel 13. Finanstilsynet ga i foreløpig tilsynsrapport uttrykk for at oversendt dokumentasjon viser at bankens [redacted] mangler kunnskap om sentrale elementer i en kredittvurdering.

Finanstilsynet viste også til at bankens internrevisor i evalueringer av kredittområdet har avdekket betydelige mangler.

Finanstilsynet pekte i foreløpig tilsynsrapport også på at risikostyringsrapportene etter Finanstilsynets vurdering er mangelfulle på flere områder, og ikke gir styret et godt grunnlag for å

følge opp kvaliteten i porteføljen. Blant annet mangler informasjon om gjennomsnittlig belåningsgrad og store engasjementer, herunder omtale av risikoen ved store eiendoms lån.

Finanstilsynet påpekte i foreløpig tilsynsrapport at risikostyringsfunksjonen ikke i tilstrekkelig grad har overvåket foretakets totale risikosituasjon. Videre synes ikke risikostyringsfunksjonen å ha vært involvert i vurderinger som har vesentlig betydning for foretakets samlede risiko, jf. CRR/CRD IV-forskriften § 38 andre ledd siste setning.

Finanstilsynet påpekte at det er utarbeidet kvartalsvise rapporter til styret som viser gjennomførte internkontroller. På kredittområdet har kontrollene for en stor del bestått av kontroll av fullmakter ved innvilgelse av omstartslån.

Finanstilsynet pekte videre på at compliancefunksjonen i 2020 og 2021 ikke har sørget for å gjennomføre en uavhengig kontroll av at regler og bankens retningslinjer og rammer er overholdt. Bankens "Årlig compliance rapport – for året 2021" viser dessuten til brudd som ikke omtales i kvartalsrapportene for 2021.

Det ble i foreløpig tilsynsrapport vist til at banken har en kredittkomite bestående av CEO, CCRO og kredittsjefen, men basert på omtalen i kredittåndboken er det uklart hvilket mandat komiteen har hatt.

Finanstilsynet påpekte i foreløpig tilsynsrapport at tidligere daglig leder ikke har oppfylt kravet om å utarbeide årlig oppsummering av internkontrollen for 2020 eller 2021, jf. CRR/CRD IV-forskriften § 37. Styret har heller ikke fulgt opp at dette har blitt gjort. Finanstilsynet fikk opplyst at daglig leders årlige oppsummering av internkontrollen er planlagt gjennomført i desember 2022. Utsettelsen begrunnes med tidspress, samt at daglig leder da vil kunne gjøre en grundig vurdering av effektene av nye kontroller, særlig på etterlevelse av oppdatert rammeverk.

Finanstilsynet viste i foreløpig tilsynsrapport til at bankens daværende kredittsjef [redacted] og at vedkommendes oppgaver har vært utøvd av senior kredittmedarbeider frem til ny midlertidig kredittsjef tiltrådte i august 2022.

Videre påpekte Finanstilsynet at bankens risikostyrings- og complianceansvarlig, som på daværende tidspunkt var samme person, delvis har vært fraværende siden februar 2022.¹⁵ Vedkommende var også bankens hvitvaskingsansvarlig. Daværende daglig leder overtok oppgavene til hvitvaskingsansvarlig, mens de resterende oppgavene ble utført av innleide konsulenter fra FCG.

Finanstilsynet påpekte i foreløpig tilsynsrapport at uavhengige kontrollfunksjoner er sentrale for forsvarlig virksomhetsstyring og at Finanstilsynet ikke kan se at risikostyrings- og compliancefunksjonen har vært ivaretatt på en forsvarlig måte og i tråd med kravene i CRR/CRD IV-forskriften §§ 38 og 39.

I foreløpig tilsynsrapport vurderte Finanstilsynet at foretaket over tid har hatt alvorlige mangler i etterlevelsen av finansforetaksloven § 13-5 første ledd første punktum om forsvarlig virksomhet, og

---

¹⁵ Finanstilsynet har fått opplyst av daglig leder Fure at vedkommende i perioden hun har foreldrepermisjon jobber 20 prosent.

andre punktum om klare og hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger. Finanstilsynet vurderte videre at banken ikke har hatt en bemanning med tilstrekkelig kompetanse, og at bemanningen har vært kritisk lav i første halvår 2022.

I punkt 3.4.11 i tilsvaret erkjenner styret at det har vært for svak kompetanse blant bankens medarbeidere og at banken har hatt en utfordrende ressursituasjon i 2022. Styret påpeker at banken har hatt redusert aktivitet og betydelig negativ netto vekst i første halvår 2022 som følge av redusert personell og for å forbedre styrende dokumenter og prosesser.

Styret påpeker at bemanningssituasjonen er forbedret, og at det er foretatt flere nyansettelser som vil styrke kompetansen i banken:

- Ny risikostyringsansvarlig (CRO) tiltrådte 12. september.
- Ny senior business controller tiltrådte 1. oktober 2022
- Ny CFO tiltrer 1. januar 2023
- Ny kredittsjef tiltrer senest 1. januar 2023

Styret viser videre i sitt tilsvaret til at risikostyringsfunksjonen og compliancefunksjonen har blitt skilt, og at det er hentet inn en erfaren CRO. Det bemerkes også at det er igangsatt prosess for å styrke compliancefunksjonen, og at banken har leid inn konsulenter for bistand på compliance- og governanceområdet.

Finanstilsynet ble i e-post av 24. november 2022 informert om at bankens complianceansvarlig har fratrudd, og ny CRO inntil videre vil fungere som complianceansvarlig i tillegg til stillingen som risikostyringsansvarlig. Banken opplyser at de også leier inn ressurser for å utøve compliancefunksjonen, og vurderer å utkontraktere denne oppgaven inntil banken får besatt stillingen. Det fremgår av kapitalplanen mottatt 2. desember 2022 at en av bankens kredittmedarbeidere har sagt opp, og at denne stillingen først vil bli erstattet på et senere tidspunkt.

Finanstilsynet merker seg videre at det er igangsatt tiltak for å øke kompetansen internt, herunder kompetansekartlegging og påfølgende tilpasset opplæring. Alle bankens kredittbehandlere, depotmedarbeidere og ledelse skal ifølge styret nå autoriseres gjennom FinAut. Banken har videre innhentet ekstern kompetanse som bl.a. gjennomgår alle kredittsaker og gir de ansatte kontinuerlig tilbakemeldinger/opplæring, samt at det er gjennomført intern kredittkompetanse-kartlegging og opplæring.

Tilsvarende informasjon fremgår også av blant annet punkt 3.4.1 i handlingsplanen.

Finanstilsynet merker seg av handlingsplanen punkt 3.5.16 at bankens risiko- og compliancerapportering vil gjennomgås og oppdateres for at styret skal få et bedre grunnlag for å vurdere bankens risikosituasjon og lettere følge opp kvalitet i utlånsporteføljen. Dette innebærer å innta rapportering av status på gjennomsnittlig belåningsgrad, store engasjement og risiko ved store eiendomslån.

Finanstilsynet tar ovennevnte til orientering.

Finanstilsynet opprettholder sin vurdering fra foreløpig tilsynsrapport om at manglende ressurser og fagkyndighet i banken innebærer manglende etterlevelse av kravet til forsvarlig virksomhet i

finansforetaksloven § 13-5 første ledd. Videre foreligger overtredelse av finansforetaksloven § 16-1 første ledd og CRR/CRD IV-forskriften §§ 37, 38 og 39.

4.7 Oppsummering – Finanstilsynets vurderinger

Finanstilsynet kan ikke se at styrets tilsvar eller informasjonen i handlingsplanen/kapitalplanen tilsier en annen vurdering enn den som fremgår av punkt 4 i foreløpig tilsynsrapport. Finanstilsynet opprettholder vurderingen om at banken har, og har hatt, gjennomgripende mangler i styring og kontroll av kredittrisiko og kundevern.

Finanstilsynet merker seg at det er gjort flere ansettelses og tiltak som på sikt skal bidra til å styrke kompetansen i banken, men at dette er en pågående prosess og at ny CFO og kredittsjef enda ikke har tiltrådt.

Finanstilsynet mener fortsatt det er betydelig usikkerhet knyttet til om bankens tapsavsetninger er forsvarlige og i samsvar med regelverket, jf. finansforetaksloven § 13-14 andre ledd, jf. årsregnskapsforskriften § 1-4 med videre henvisning til kravene i IFRS 9.

5 Styring og kontroll av risiko knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering

5.1 Rettslig grunnlag

Rapporteringspliktige må identifisere og forstå hvitvaskings- og terrorfinansieringsrisikoen foretaket er eksponert for, og alle rapporteringspliktige må ha en virksomhetsinnrettet risikovurdering, jf. hvitvaskingsloven § 7. Risikovurderingen skal identifisere og vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering tilknyttet egen virksomhet, jf. bestemmelsens første ledd. Etter tredje ledd skal rapporteringspliktige særlig vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering før nye produkter og tjenester tilbys, og før teknologi tas i bruk.

Det følger av hvitvaskingsloven § 8 første ledd at rapporteringspliktige skal ha oppdaterte rutiner for å sikre at virksomheten håndterer identifisert risiko og oppfyller plikter gitt i, eller i medhold av, hvitvaskingsloven. Rutinene skal tilpasses virksomhetens art og omfang, jf. andre ledd.

Hvitvaskingsloven § 8 femte ledd krever at banken utpeker en person i ledelsen som hvitvaskingsansvarlig. Vedkommende skal ha et særlig ansvar for å følge opp at rutinene gjennomføres og etterleves i virksomheten, og for rapportering av mistenkelige forhold til Økokrim. Hvitvaskingsansvarlig skal være en leder med tilstrekkelig kunnskap om hvitvaskingsregelverket, virksomhetens eksponering mot risiko for hvitvasking og terrorfinansiering, samt ha direkte rapporteringslinje til styret, og øverste ledelse ved behov. Hvitvaskingsansvarlig må også ha tilstrekkelig erfaring, kompetanse og gjennomføringskraft til å fatte avgjørelser tilknyttet virksomhetens tiltak mot risiko for hvitvasking og terrorfinansiering.

Hvitvaskingsansvarliges arbeidsoppgaver kan delegeres til andre i foretaket, der dette er hensiktsmessig. I tilknytning til delegeringen må det foreligge tilstrekkelige instruksjoner og rutiner. En eventuell delegering skal omfatte en eller flere navngitte personer, eller navngitte stillinger. Det skal ikke kunne oppstå tvil om hvilken person eller stilling en oppgave er delegert til. Det skal også sikres at personer som utfører den delegerte oppgaven, har tilstrekkelig kompetanse til å kunne gjennomføre den.

Etter hvitvaskingsloven § 9 skal rapporteringspliktige gjennomføre kundetiltak og løpende oppfølging på grunnlag av en vurdering av risiko for hvitvasking og terrorfinansiering. Kundetiltak skal blant annet gjennomføres ved etablering av kundeforhold, jf. § 10 første ledd bokstav a. Hvilke opplysninger som skal innhentes om kunden fremgår av hvitvaskingsloven § 12.

Hvilke kundetiltak som skal gjennomføres beror på risikoklassifiseringen av kunden, jf. hvitvaskingsloven §§ 16 og 17.

I henhold til hvitvaskingsloven § 24 skal bankene følge opp eksisterende kundeforhold, herunder jevnlig gjennomføre kundetiltak som ledd i løpende oppfølging. Kundetiltak skal uansett gjennomføres når det er tvil om tidligere innhentede opplysninger er korrekte eller tilstrekkelige.

Etter hvitvaskingsloven § 25 første ledd skal det foretas nærmere undersøkelser dersom rapporteringspliktige avdekker forhold som kan indikere at midler har tilknytning til hvitvasking eller terrorfinansiering. Dersom det etter nærmere undersøkelser er forhold som gir grunnlag for mistanke om hvitvasking eller terrorfinansiering, skal rapporteringspliktige oversende opplysninger til Økokrim om forholdene.

Rapporteringspliktige skal registrere og lagre opplysninger og dokumenter som er innhentet og utarbeidet i forbindelse med tiltak etter §§ 9 til 26, i fem år etter at kundeforholdet ble avsluttet eller transaksjonen ble gjennomført, jf. hvitvaskingsloven § 30 første ledd.

Etter hvitvaskingsloven § 36 skal rapporteringspliktige sikre at ansatte og andre som utfører oppdrag for foretaket gis opplæring slik at de er kjent med virksomhetens forpliktelser etter hvitvaskingsloven, og er i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking og terrorfinansiering.

5.2 Stedlig tilsyn i 2019

I rapporten fra stedlig tilsyn i 2019 ble det påpekt manglende etterlevelse av kravet til relevant og rettidig oppdatering av risikovurderingen da banken endret virksomhetsområde fra forbruks- til omstartslån.

Finanstilsynet pekte i rapporten også på at bankens overordnede styringsdokumenter, herunder policy, rutiner og interne retningslinjer på hvitvaskingsområdet, var mangelfulle, ikke oppdaterte og ikke tilpasset bankens virksomhet.

Videre ble det påpekt manglende etterlevelse av hvitvaskingsloven §§ 7, 9, og 11 første ledd samt pkt. 2.4 i rundskriv 8/2019, som knytter utilstrekkelige kundetiltak til manglende risikoklassifisering.

Finanstilsynet vurderte også at banken ikke hadde etterlevd hvitvaskingsloven §§ 9 og 11 ved at risikoklassifisering kun ble foretatt på innskuddskunder med PEP-listetreff, og at kundetiltakene ble ansett som utilstrekkelige. Finanstilsynet varslet pålegg om retting, samt varsel om tvangsmulkt dersom samtlige kunder ikke ble risikoklassifisert innen 1. november 2021.

Finanstilsynet kritiserte samtidig banken for at den ikke hadde utført løpende oppfølging av sine kunder under hvitvaskingsloven § 24 første og andre ledd, ved at hverken risikoklassifiseringen eller transaksjonsovervåkingen hadde vært tilstrekkelig eller tilfredsstillende.

I rapporten stilte Finanstilsynet spørsmål ved hvorfor identifiserte og rapporterte mangler i etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket ikke aktivt og tilfredsstillende ble fulgt opp av styre og ledelse, og ga uttrykk for at Finanstilsynet var kritisk til den manglende forankring, manglende aktive reaksjon og håndtering som styre og ledelse hadde utvist på antihvitvaskingsområdet.

I tilsvaret til foreløpig rapport, ga banken uttrykk for at flere mangler hadde blitt rettet. Dette er reflektert i endelig tilsynsrapport, der det blant annet fremkommer følgende:

Opplæring: "Finanstilsynet tar til etterretning at banken nå har utarbeidet, igangsatt og avholdt konkrete kurs under en opplæringsplan som hensyntar stillingstilpasset opplæring av medarbeidere, mer og bedre AHV-opplæring av ansatte, ledelse og styre, samt opplæring av agenter."

Risikovurdering: "Finanstilsynet anser det særskilt utilfredsstillende at risikovurderingen i forhold til § 7 tredje ledd ikke ble utbygd og oppdatert i forkant av bankens vesentlig endrede strategi og forretningsmodell fra forbrukslån til omstartslån i desember 2018. (...) Finanstilsynet tar til etterretning at forholdene er rettet."

Rutiner: "Finanstilsynet tar bankens svar på foreløpig tilsynsrapport på dette punkt til etterretning og merker seg styrets bekreftelse på denne policyens oppdatering og retting, samt økt ressursbruk og fokus generelt på antihvitvasking og terrorfinansiering. (...) Finanstilsynet noterer styrets opplysning i svarbrevet om at banken nå etterlever gjeldende regelverk på dette punkt, bl.a. ved de tiltak ny CRO har iverksatt i tredje kvartal 2019, herunder oppdatert rutineverk, bedre definerte roller og ansvarsområder, samt som følge av styrets og ledelsens forsterkede arbeid på antihvitvasking og terrorfinansiering."

Ettersom det på tidspunktet for endelig tilsynsrapport gjensto flere alvorlige mangler, ble banken pålagt følgende:

1. Samtlige kunder skal risikoklassifiseres, jf. hvitvaskingsloven § 9 og denne endelige tilsynsrapport, se punkt Risikoklassifisering.
2. Kunder omklassifisert til høy risiko som følge av punkt 1 ovenfor, underlegges forsterket løpende oppfølging innen pålagt frist. Analyse av transaksjoner tilbake til det omklassifiserte kundeforholdets etablering skal også foretas.
3. Gjenværende 156 undertrykte transaksjonsalarmer mellom november 2018 og oktober 2019, analyseres for å avkrefte mistanke om hvitvasking eller terrorfinansiering, jf. punktet Transaksjonsovervåkning.

I bankens redegjørelse for gjennomføringen av påleggene, datert 30. oktober 2020, melder banken at:

- "1. Samtlige av bankens kunder har blitt risikoklassifisert*
- 2. Kunder omklassifisert til høy risiko som følge av punkt 1 er underlagt forsterket løpende oppfølging, samt analyse av transaksjoner tilbake til kundeforholdets etablering.*
- 3. De gjenværende 156 undertrykte transaksjonsalarmer mellom november 2018 og oktober 2019 er analysert."*

I styreprotokollen fra 16. september 2020 gis det oversikt over status for retting av påleggene, og for øvrig heter det at "Styret anser at øvrige spesifikke punkter i Finanstilsynets rapport er tilfredsstillende håndtert slik de er beskrevet i vedlegget".

Med bakgrunn i bankens rapportering, skrev Finanstilsynet den 19. november 2020 blant annet at:

"Finanstilsynet har merket seg at banken har gjennomført betydelige tiltak for å bedre etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket. Finanstilsynet tar til etterretning at det også er iverksatt tiltak som ytterligere vil forbedre bankens fremtidige etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. På denne bakgrunn vurderer Finanstilsynet at pålegget er oppfylt, og at saken om mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsregelverket anses som avsluttet. Det legges dessuten til grunn at styret foretar tett oppfølging av tiltakene som er iverksatt etter tilsynet for å forbedre bankens styring og kontroll samt etterlevelse av regelverk."

Finanstilsynet var på dette tidspunktet ikke kjent med bankens praksis med å innvilge mellomfinansieringslån/kortsiktige lån.

5.3 Risikovurdering

Finanstilsynet påpekte i foreløpig tilsynsrapport at banken siden 2020 har gitt lån som omtales som "mellomfinansiering" eller "kortsiktig finansiering" som blant annet har omfattet lån til kjøp av eiendom (sekundærboliger) og eiendomsutvikling. Finanstilsynet viste til at slike lån innebærer en betydelig økning i risikoen for hvitvasking sammenlignet med tradisjonelle omstartslån med pant i kundens primærbolig, hvor kunden tar opp lån for å håndtere økonomiske utfordringer.

Videre viste Finanstilsynet til at denne risikoen ikke er vurdert av foretaket i en oppdatert risikovurdering, og at bankens risikovurdering er lite orientert mot bankens faktiske virksomhet. I foreløpig tilsynsrapport ble det vist til at foretakets mangelfulle risikovurdering innebærer en overtredelse av hvitvaskingslovens § 7 første og tredje ledd. Finanstilsynet skrev i den forbindelse:

"Risikovurderingen er ikke dekkende for risikoene banken er eksponert for, da den mangler omtale av vesentlige risikoer, herunder bransjerisikoer og kundetyper. Videre mangler også adekvate beskrivelser og begrunnelser for risikoen. Finanstilsynet kan heller ikke se at styret har vurdert risikoen for hvitvasking ved endret forretningsmodell i tråd med hvitvaskingsloven § 7 tredje ledd. Det vises til nærmere omtale av mangelfull risikovurdering i Viers rapport punkt 5.2.2 (s. 16 og s. 17) og 5.3.4 (s. 27) samt Finanstilsynets vurdering av fremlagte kredittsaker behandlet av styret i 2020 og 2021, jf. brev av 13. desember 2021."

Finanstilsynet viste videre til at det er skjerpene at det også i rapporten fra stedlig tilsyn i 2019 ble påpekt manglende etterlevelse av krav til relevant og rettidig oppdatering av risikovurderingen da banken endret virksomhetsområdet fra forbruks- til omstartslån.

Finanstilsynet merker seg av styrets tilsvarende til foreløpig tilsynsrapport punkt 2.3 at det i fjerde kvartal 2021 og første kvartal 2022 ble gjennomført en ekstern vurdering av bankens risikovurdering, policy mot hvitvasking og terrorfinansiering og rutineverket generelt. Det ble også i samme periode gjennomført en intern gjennomgang, og samlet førte dette til oppdatert virksomhetsinnrettet risikovurdering og policy mot hvitvasking og terrorfinansiering. Dette er også bemerket i punkt 3.3, 3.5.1 og 4.

Det fremgår også av punkt 3.5.19 og 4.1 i handlingsplanen at banken har leid inn konsulenter fra FCG for å gjennomgå bankens risikovurdering. Finanstilsynet understreker bankens ansvar for å ha

tilstrekkelig kompetanse om hvitvaskingsregelverket, herunder risiko for hvitvasking, til reelt å kunne vurdere resultatene av gjennomgangen.

Finanstilsynet merker seg av handlingsplanens punkt 4.2.1 at banken vil gå igjennom risikovurderingen for å sikre at alle risikoer banken er eksponert for er dekket, herunder bransjerisikoer og kundetyper. Videre vil banken tydeliggjøre beskrivelse og begrunnelser for risikoene der det er behov.

I handlingsplanen punkt 4.5.1 fremgår følgende:

"Bankens risikovurdering vil oppdateres med ny vurdering og beskrivelse av risiko knyttet til ulike kundetyper. Banken har kun privatkunder som målgruppe, men det vil legges inn en vurdering av bransjerisikoer for kunder. Hele risikovurderingen er under revisjon for å utdype beskrivelser og begrunnelser for risikoene banken er eksponert for. Den virksomhetsinnrettede risikovurderingen vil oppdateres til senest 25. november 2022."

Finanstilsynet tar ovennevnte til orientering.

Finanstilsynet opprettholder sin vurdering fra foreløpig tilsynsrapport om at bankens mangelfulle risikovurdering innebærer en overtredelse av hvitvaskingsloven § 7 tredje ledd.

5.4 Rutiner og interne retningslinjer

Finanstilsynet påpekte i foreløpig tilsynsrapport at det fremgår av Viers rapport at bankens "rutine for hvitvasking og terrorfinansiering før kundeforholdet er etablert" kun inneholder overordnede risikodrivere, og at risikodriverne ikke gjenspeiler risikoer knyttet til bankens spesifikke kundesegment eller andre relevante risikoer for bankens virksomhet. Grunnlaget er beskrevet i Viers rapport punkt 5.1.3 (s. 10) og 5.2.2.

Finanstilsynet viste til at fullstendige og risikobaserte rutiner er av avgjørende betydning for å lykkes med etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket, og vurderte at de mangelfulle rutinene innebar en overtredelse av hvitvaskingsloven § 8 første og andre ledd.

Finanstilsynet fant det skjerpene at det også i rapporten fra stedlig tilsyn i 2019 ble påpekt mangelfull policy, rutiner og retningslinjer.

Finanstilsynet merker seg av punkt 3.5.1 i styrets tilsvarende at banken har rutiner for hvitvasking og terrorfinansiering både før og etter kundeforholdet er etablert, som inkluderer blant annet rutine for risikoklassifisering og kundetiltak. Styret viser til at hovedrisikoene banken er eksponert for i forbindelse med antihvitvasking og terrorfinansiering for innskudds- og utlånskunder, er definert i disse rutinene. Styret viser videre til at det vil påse at banken går igjennom samtlige retningslinjer, rutiner og mandater for å sørge for at disse er hensiktsmessige og dekkende.

I handlingsplanen punkt 4.2.2 fremgår at bankens policy for tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering vil oppdateres med bakgrunn i oppdatert risikovurdering.

Videre fremgår det av punkt 4.5.2 i handlingsplanen at bankens rutineverk på hvitvaskingsområdet vil oppdateres slik at det gjenspeiler de relevante risikoene banken er utsatt for. I handlingsplanen punkt 4.3.1 fremgår at bankens rutiner for kundetiltak før og etter kundeforhold er etablert vil slås sammen til én rutine, og oppdateres med bakgrunn i oppdatert risikovurdering og policy for antihvitvasking og terrorfinansiering. Rutinen(e) vil oppdateres innen fristen.

Finanstilsynet tar ovennevnte til orientering.

Finanstilsynet opprettholder sin vurdering fra foreløpig tilsynsrapport om at mangelfulle rutiner og retningslinjer innebærer overtredelse av hvitvaskingsloven § 8 første og andre ledd.

5.5 Kundetiltak

Kundetiltak

I foreløpig tilsynsrapport pekte Finanstilsynet på at det i de fleste sakene som er undersøkt, ikke var gjort vurderinger av om kundens yrke, kundens bransje, eller om inntekter og utbytte som stammer fra kundens egne selskaper tilsier forhøyet hvitvaskingsrisiko. Videre viste Finanstilsynet til at det i liten grad ble innhentet informasjon om midlenes opprinnelse, og at i den grad slik informasjon var innhentet, ble denne ikke knyttet opp mot risiko for hvitvasking og terrorfinansiering. Finanstilsynet pekte også på at det i sakene som ble undersøkt av Finanstilsynet og Vier, ikke var innhentet informasjon om formuens opprinnelse og at de innledende kundetiltakene (KYC/egenerklæringsskjema) var av lav kvalitet. Videre påpekte Finanstilsynet at kundetiltakene heller ikke var tilstrekkelig kvalitetssikret eller avstemt med kredittsakens informasjon for avvik eller grunnlag for forsterkede kundetiltak. Finanstilsynet vurderte at manglene var gjennomgående både for kunder klassifisert med normal risiko og kunder med høy risiko. Finanstilsynet viste til nærmere omtale i punkt 5.1.3 (s. 7), 5.1.3 (s. 10), 5.2.2 (s.16), 5.2.2 (s. 18), 5.3.4 (s. 27) i Viers rapport.

Finanstilsynet noterer av styrets tilsvarende punkt 2.4 at banken i 2022 har brukt mye ressurser på å forbedre AML-arbeidet generelt, og at banken er i gang med en gjennomgang av hvert enkelt kundeforhold.

I punkt 3.5.1 skriver styret at det erkjenner mangelen på oppfølging av midlenes opprinnelse i enkelte saker, men mener at dette ikke er gjennomgående. Det fremgår videre at styret likevel vil påse at banken går gjennom samtlige retningslinjer, rutiner og mandater for å sørge for at disse er hensiktsmessige og dekkende.

Finanstilsynet merker seg fra handlingsplanen punkt 4.5.3 at banken i forbindelse med kundetiltak har benyttet seg av standard egenerklæringsskjema i SDC, og at banken ikke har hatt mulighet til å endre og tilpasse dette skjemaet. Videre fremgår det at banken etter tilsyn i 2019 gjorde en full gjennomgang av klassifiseringen av sin portefølje. Bankens opplysning er at dette har blitt fulgt opp gjennom alarmer fra transaksjonsmonitorering, men at det ikke har vært klare retningslinjer for håndtering av alarmene og løpende oppfølging utover dette.

Videre skriver banken følgende:

"I forbindelse med gjennomgang og reklassifisering av porteføljen vil ikke SDCs løsning benyttes, og banken vil da ha mulighet til å benytte nye kundeerklæringsskjema bedre tilpasset bankens kunder og risikoer. Kundeerklæringsskjema vil oppdateres slik at det innhentes informasjon om blant annet kundenes statsborgerskap, yrke og midlenes opprinnelse. Bankens vil sikre at det foreligger klare retningslinjer for de ulike kriteriene i de ulike risikoklassene. Dette vil gjøres som en del av rutine for tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering innen 10. november 2022."

Det fremgår videre at banken er i prosess med å skifte leverandør av KYC-system for å bedre arkivering og etablere en mer strukturert onboardingprosess.

Finanstilsynet tar ovennevnte til orientering.

Finanstilsynets opprettholder sin vurdering fra foreløpig tilsynsrapport om at bankens mangelfulle kundetiltak innebærer overtredelse av hvitvaskingsloven §§ 9, 12 og 17.

Risikoklassifisering

Finanstilsynet påpekte i foreløpig tilsynsrapport at risikoklassifiseringen av kunder har vesentlige mangler. Finanstilsynet viste til omtalen av rutinene, hvor det fremgår at kriteriene i risikoklassifiseringen ikke er i samsvar med lovens minimumskriterier eller bankens risikoer. Videre bemerket Finanstilsynet at banken ikke har systemer for å rutinemessig avdekke betalinger/overførsel fra andre enn kunden, noe som innebærer at dette kriteriet ikke er anvendelig i praksis i forbindelse med risikoklassifisering av kunden. Finanstilsynet viste videre til omtalen i Viers rapport vedrørende manglende dokumentasjon på vurderinger som ligger til grunn for risikoklassene som er tildelt, og endringene av disse.

Finanstilsynet påpekte at fraværet av rimelige og korrekte risikoindikatorer i risikoklassifiseringen, og store svakheter i vurderingene som ligger til grunn for risikoklassifiseringen av kundene, gir en mangelfull etterlevelse av kravene i hvitvaskingsloven §§ 9, 12 og 17. Finanstilsynet vurderte overtredelsene som alvorlige.

Finanstilsynet merker seg av styrets tilsvarende punkt 3.5.1 at banken siden forrige tilsyn har hatt en rutine som innebærer at kunder før de får en aktiv konto i banken må besvare et egenerklæringsskjema som danner grunnlaget for kundens risikoklassifisering. For utlånskunder gjennomgår banken skjemaet i kontrollsamtale med kunden før utbetaling. Det fremgår av styrets tilsvarende at rutinene omfatter klare kriterier for hvordan kunder skal klassifiseres. Styret viser i sitt tilsvarende til at banken vil utvide denne kontrollen i fjerde kvartal 2022 i forbindelse med det varslede pålegget om gjennomgang og retting av mangler i kundetiltak og risikoklassifisering.

Finanstilsynet tar ovennevnte til orientering.

Finanstilsynet opprettholder sin vurdering fra foreløpig tilsynsrapport om at påpekte alvorlige mangler i vurderingsgrunnlag, i risikoklassifiseringsmetodikken og i risikoklassifiseringen av kunder innebærer overtredelse av kravene i hvitvaskingsloven §§ 9, 12 og 17.

5.6 Løpende oppfølging

Finanstilsynet påpekte i foreløpig tilsynsrapport at foretakets intervaller for løpende oppfølging av kunden er

De lange intervallene på løpende oppfølging innebærer at det i praksis ikke er gjennomført periodisk løpende oppfølging av kundene. Finanstilsynet viste i den sammenheng til at bankens mål er at kundenes økonomi skal friskmeldes etter 3 år, slik at kunden får tilgang til finansielle tjenester fra andre tilbydere. Finanstilsynet vurderte videre at intervallet på [redacted] ikke er i tråd med kravet til jevnlig løpende oppfølging basert på risiko, jf. § 24 andre ledd. Det ble vist til nærmere omtale i Vier-rapporten (s. 19).

Finanstilsynet viste videre til at det heller ikke er gjennomført tilfredsstillende hendelsesbasert løpende oppfølging som er egnet til å fange opp indikasjoner på mistenkelige forhold.

Finanstilsynet konkluderte i foreløpig tilsynsrapport med at banken ikke etterlever kravene til løpende oppfølging i hvitvaskingsloven § 24, herunder løpende forsterkede kundetiltak. Det ble ansett skjerpene at store mangler også ble avdekket i forbindelse med tilsynet i 2019.

Finanstilsynet noterer fra styrets tilsvarende punkt 3.5.2 (samt 2.3 og 2.4) at banken gjør løpende oppfølging av alarmer for transaksjonsovervåking som screenes mot definerte scenarioer og Dow Jones lister. Alarmene har blitt fulgt opp av en dedikert AML-saksbehandler. Det fremgår videre at banken har gått gjennom alle scenarioene som blir brukt i starten av 2022, og vil ta en ytterligere gjennomgang av disse med innleid bistand på compliance for å sikre at overvåkingen er i henhold til kravene i hvitvaskingsloven og den oppdaterte risikovurderingen.

Finanstilsynet merker seg fra styrets tilsvarende at styret er enig i Finanstilsynets vurdering av at intervallene for løpende oppfølging av kunder er for lange.

Styret opplyser videre at det samtidig vil utarbeide utfyllende rutiner for hvordan oppfølgingen skal gjennomføres. Tilsvarende informasjon fremgår av handlingsplanen punkt 4.5.3.

Finanstilsynet tar ovennevnte til orientering.

Finanstilsynet opprettholder sin vurdering fra foreløpig tilsynsrapport om at påpekte mangler i bankens løpende oppfølging av kundemassen generelt og bankens mangelfulle hendelsesbaserte løpende oppfølging på tilsynstidspunktet innebærer en overtredelse av hvitvaskingsloven § 24. Videre innebærer bankens treårige oppfølgingsintervall for høyrisikokunder overtredelse av hvitvaskingsloven § 24 andre ledd.

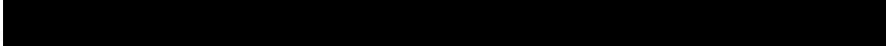
5.7 Undersøkelse og rapportering

Finanstilsynet påpekte i foreløpig tilsynsrapport at foretaket ikke har oppfylt forpliktelsene som følger av hvitvaskingsloven §§ 25 og 26.

Finanstilsynet viste i den forbindelse til at det fremgår av Viers rapport at en rekke indikasjoner på hvitvasking, som utløser undersøkelsesplikt, ikke er blitt gjenstand for undersøkelser.

Videre viste Finanstilsynet til at banken gjennomgående har en utilstrekkelig risikoforståelse, manglende rutiner for å fange opp indikatorer på hvitvasking, og store svakheter i kundetiltak og løpende transaksjonsovervåking, hvilket gjør at banken ikke evner å identifisere forhold som utløser undersøkelsesplikt.

Finanstilsynet noterer av handlingsplanen punkt 4.3.3 (og 4.5.2) at banken har rutiner for transaksjonsmonitorering og rapportering av MT-meldinger til Økokrim. Rutinene vil slås sammen og oppdateres for å sikre at forhold som utløser undersøkelsesplikt fanges opp og behandles på en tilstrekkelig måte, Det vil utarbeides en sjekkliste som skal benyttes i forbindelse med undersøkelse og rapportering, samt avsløringsforbud.

Finanstilsynet tar ovennevnte til orientering.

Finanstilsynet opprettholder vurderingen fra foreløpig tilsynsrapport om at mangelfulle undersøkelser og rapportering innebærer overtredelse av hvitvaskingsloven §§ 25 og 26.

5.8 Dokumentasjon

5.9 Organisering

Finanstilsynet viste i foreløpig tilsynsrapport til at foretaket ikke har sørget for å ha en hvitvaskingsansvarlig som har ivaretatt forpliktelsene i hvitvaskingsloven § 8 femte ledd, ettersom hvitvaskingsansvarlig ikke har tatt, eller fått, ansvaret for å følge opp rutiner for å motvirke hvitvasking og terrorfinansiering. Finanstilsynet vurderte at dette utgjorde overtredelse av § 8 femte ledd.

Finanstilsynet merker seg av styrets tilsvarende punkt 3.5.4 (og 4) at daglig leder er bankens hvitvaskingsansvarlig, men at hvitvaskingsansvarliges arbeidsoppgaver er delegert til innleid konsulent. Styret påpekte i den forbindelse at konsulentens oppgaver på sikt vil overføres til to av bankens ansatte som skal ha ansvaret for utførelsen av arbeidsoppgavene på antihvitvaskingsområdet med bistand fra ledelsen. Tilsvarende informasjon gis også i punkt 4.4 i bankens handlingsplan.

I bankens handlingsplan punkt 4.5.5 erkjenner styret at rollen som hvitvaskingsansvarlig ikke har blitt utøvd på en tilfredsstillende måte. Følgelig delegerte styret i januar 2022 ansvaret til daglig leder, og dette vil være ordningen fremover.

Videre fremgår det av punkt 4.3.2 at instruksen for hvitvaskingsansvarlig i forbindelse med gjennomføring av tiltakene i handlingsplanen vil oppdateres for å tydeliggjøre hvitvaskingsansvarliges rolle innen fristen.

Finanstilsynet tar ovennevnte til orientering.

Finanstilsynet opprettholder sin vurdering fra foreløpig tilsynsrapport om at mangler knyttet til utførelsen av funksjonen som hvitvaskingsansvarlig innebærer overtredelse av hvitvaskingsloven § 8 femte ledd.

5.10 Opplæring

I foreløpig tilsynsrapport viste Finanstilsynet til at den mangelfulle hvitvaskingskontrollen, etter Finanstilsynets oppfatning, viser at banken ikke har sørget for å ha tilstrekkelig opplæring av ansatte og andre som utfører oppdrag for foretaket, jf. hvitvaskingsloven § 36.

Det ble også vist til at Finanstilsynet ikke har sett bedring i kompetansen på hvitvaskingsområdet hos ansatte etter at banken i forbindelse med stedlig tilsyn i 2019 påpekte at opplæringen var mangelfull.

Finanstilsynet merker seg av styrets tilsvarende punkt 3.4.2 at banken har styrket AML-området med innleide konsulenter med spisskompetanse på dette fagområdet, som skal foreta opplæring blant annet på kundeoppfølging og transaksjonsovervåking.

I punkt 3.5.5 vises det til at banken ved gjennomgang av sitt AML-regelverk gjennomførte opplæring av samtlige ansatte på risikoene banken står ovenfor, eksterne presentasjoner, en generell opplæring på det nye rammeverket, samt to interne eksamener på antihvitvasking i første og tredje kvartal 2022. Videre har banken månedlig gjennomgang av alle kredittsaker med fokus på hvitvaskingsrisiko, og gjennomgang av hvilke forhold som har utløst nærmere undersøkelser på hvitvaskingsområdet hvordan dette er håndtert.

Det fremgår videre av styrets tilsvarende at det i andre kvartal 2022 ble gjennomført opplæring av styret innen rammeverket for antihvitvasking og terrorfinansiering, og det vil bli gjennomført ytterligere opplæringstiltak i løpet av fjerde kvartal 2022. Det opplyses også at det foretas opplæring av agenter, og at siste gjennomførte opplæring var i tredje kvartal 2022. Videre fremgår det av styrets tilsvarende at banken som en del av handlingsplanen vil fokusere på å fortsette arbeidet med å bygge spisskompetanse internt på AML-området og generell kompetanse for samtlige ansatte.

I handlingsplanen punkt 4.3.4 fremgår at banken vil oppdatere opplæringsplanen som vil omfatte relevant opplæring på antihvitvasking for ansatte, samt kartlegge eventuelle fremtidige endringer i lovverket og hvordan dette skal implementeres i banken. Samtlige ansatte og styret skal læres opp. Det fremgår at opplæringsplanen også vil inneholde retningslinjer for dokumentasjon av opplæring og at materiell vil være lett tilgjengelig for den enkelte å finne tilbake til. Videre fremgår det av punkt 3.4.2 i handlingsplanen at banken har leid inn konsulenter med kompetanse på blant annet antihvitvasking, som jobber tett med de ansatte i banken for å heve kompetansen gjennom opplæringsmøter og løpende oppfølging.

Finanstilsynet tar ovennevnte til orientering.

Finanstilsynet opprettholder sin vurdering fra foreløpig tilsynsrapport om at utilstrekkelig opplæring av ansatte og andre som utfører oppdrag for foretaket innebærer overtredelse av hvitvaskingsloven § 36.

5.11 Oppsummering - Finanstilsynets vurderinger

Finanstilsynet kan ikke se at styrets tilsvare eller informasjonen i handlingsplanen tilsier en annen vurdering enn den som fremgår av punkt 5 i foreløpig tilsynsrapport. Det konstateres overtredelse av hvitvaskingsloven §§ 7, 8, 9, 12, 17, 24, 25, 26, 30 og 36, som beskrevet over og i rapporten fra Vier.

Finanstilsynet opprettholder sin konklusjon om at banken har gjennomgripende mangler i styring og kontroll av risiko knyttet til antihvitvasking og terrorfinansiering.

Finanstilsynet konstaterer at styret erkjenner at det på flere områder har vært mangler knyttet til bankens overholdelse av hvitvaskingsregelverket. Finanstilsynet tar til etterretning at styret vil etablere et rammeverk som gir grunnlag for god styring av risiko for hvitvasking og terrorfinansiering for å bekrefte at tiltakene i handlingsplanen er gjennomført, samt rette mangelfulle kundetiltak, innen fristen 1. februar 2023.

Det vises til punkt 8 for vedtak om overtredelsesgebyr.

6 Håndtering av interessekonflikter

6.1 Eiere og styresammensetning 2020 og 2021

Banken gjennomførte i 2019 en emisjon som medførte at foretak eid av henholdsvis Eirik Bergh (Nordic Property Holding AS, Nordic Frontier AS) og Espen Aubert (Daimyo AS) kom inn som eiere. I juni 2020 ble det gjennomført ytterligere emisjoner som medførte at foretak eid av henholdsvis Eirik Bergh og Espen Aubert ble kvalifisert eiere og foretak eid av Håkon Reistad Fure (Company One AS) kom inn på eiersiden. Bankens største eier er Erik Selin Fastigheter AB.

Banken hadde i 2020 og 2021 følgende styresammensetning og daglige leder:

	Fra GF vår 2020	Fra GF høst 2020	Fra GF vår 2021
Styreleder	Espen Aubert	Håkon Fure	Espen Aubert
Styremedlem	Linn Hoel Ringvoll	Linn Hoel Ringvoll	Linn Hoel Ringvoll
Styremedlem	Thomas Eggen Monsen	Espen Aubert	Thomas Eggen Monsen
Styremedlem	Lise Tangen Hansen	Lise Tangen Hansen	Lise Tangen Hansen
Styremedlem	Karl Jesper Mårtensson	Karl Jesper Mårtensson	Karl Jesper Mårtensson
Daglig leder	Jacob Bronebakk	Jacob Bronebakk	Håkon Fure
Medlem av valgkomiteen	Eirik Bergh	Eirik Bergh	Eirik Bergh

Finanstilsynet påpekte i foreløpig tilsynsrapport at etter finansforetaksloven § 8-4 første ledd kan ikke styreleder være ansatt i foretaket og at Finanstilsynet oppfatter at Fure var arbeidende styreleder fra juli 2020 til generalforsamlingen i 2021, hvilket er i strid med nevnte bestemmelse.

6.2 Krav til håndtering av interessekonflikter

Etter finansforetaksloven § 8-6 første ledd har styret det overordnede ansvaret for forvaltningen av finansforetaket. Styret er også ansvarlig for å fastsette retningslinjer for virksomheten, jf. andre ledd. Finansforetaksloven § 8-11 tredje ledd siste setning fastslår at daglig leder skal sørge for at det blir fastsatt instruksjoner som angir de ansattes arbeidsoppgaver og ansvarsforhold, samt rapporterings- og saksbehandlingsregler.

Det følger av finansforetaksloven § 13-5 første ledd at et finansforetak skal organiseres og drives på en forsvarlig måte. Foretaket skal ha en klar organisasjonsstruktur og ansvarsfordeling, samt klare og hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger. Foretaket skal ha hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risiko foretaket er, eller kan bli, eksponert for.

EBA har fastsatt retningslinjer for intern virksomhetsstyring (EBA/GL/2021/05¹⁶). Det følger av punkt 105 at foretakets tiltak for å håndtere eller redusere interessekonflikter skal dokumenteres og omfatte blant annet:

- "a. an appropriate segregation of duties, e.g., entrusting conflicting activities within the processing of transactions or when providing services to different persons, or entrusting supervisory and reporting responsibilities for conflicting activities to different persons;
- b. establishing information barriers, e.g., through the physical separation of certain business lines or units; and
- c. establishing adequate procedures for transactions with related parties, e.g., requiring transactions to be conducted at arm's length."

Videre følger det av punkt 106 at det bør fastsettes retningslinjer for å identifisere, vurdere, håndtere og begrense eller forebygge faktiske og potensielle konflikter mellom foretakets interesser og medarbeidernes private interesser (herunder medlemmer av ledelsesorganet), som vil kunne ha negativ innvirkning på ivaretagelsen av deres oppgaver og ansvar. Retningslinjene bør blant annet omfatte situasjoner hvor det foreligger økonomiske interesser og personlige relasjoner.

6.3 Bankens retningslinjer for håndtering av interessekonflikter

Finanstilsynet konkluderte i foreløpig tilsynsrapport med at banken ikke har hatt tilstrekkelige instruksjoner og rutiner for styring og kontroll av interessekonflikter, hvilket utgjør brudd på kravet til forsvarlig virksomhet i finansforetaksloven § 13-5.

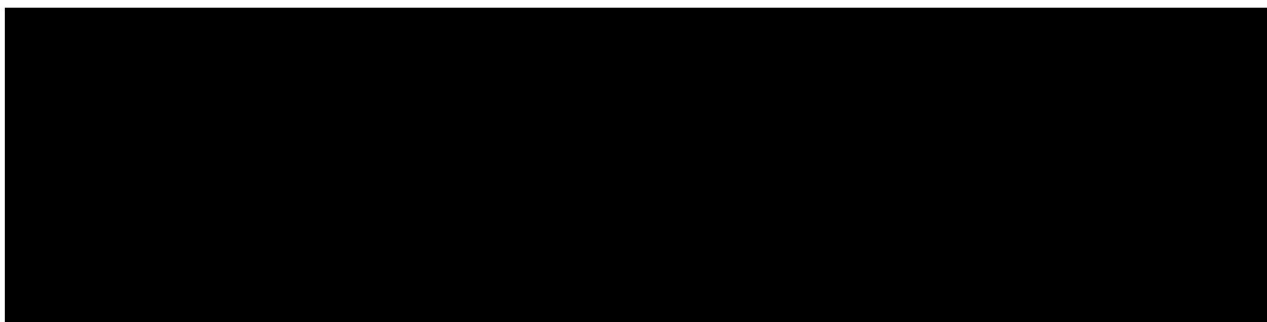
Finanstilsynet viste til konklusjonene i Viers rapport (s. 29) om at banken ikke har hatt retningslinjer for håndtering av interessekonflikter før i november 2021.

---

¹⁶ Reviderte retningslinjer, jf. EBA GL/2017/11

Finanstilsynet viste videre til at styrenotat av mars 2021 om oppdatering av kredittpolicy vedrørende interessekonflikter, er oppdatert etter at banken har besluttet flere saker med interessekonflikter. Fra foreløpig rapport gjengis følgende:

Finanstilsynet merker seg av styrets tilsvare punkt 2.3 at bankens kredittpolicy ble oppdatert i fjerde kvartal 2021 blant annet for å adressere interessekonflikter, og at banken har kartlagt alle ansatte, styret og aksjonærer for å avdekke og forhindre eventuelle interessekonflikter.

I tilsvaret til foreløpig tilsynsrapport skriver styret i punkt 3.6 at styret har nulltoleranse for interessekonflikter og er enig med Finanstilsynet i at banken tidligere ikke har hatt tilstrekkelige instruksjoner og rutiner for styring og kontroll av interessekonflikter (herunder lånesakene som involverer medlem av valgkomiteen).

Finanstilsynet noterer styrets påpekning om at Viers rapport går for langt når det hevdes at banken "ikke har hatt retningslinjer for håndtering av interessekonflikter før i november 2021". Styret viser til at banken i lang tid før 2021 hadde et etisk regelverk, som i punkt 6.5 omtalte forhold der den enkelte har eller kan oppfattes å ha økonomiske eller personlige interesser i saken. Styret viser til at det blant annet var brudd på denne bestemmelsen som førte til at tidligere styreleder forlot styret.

Videre noterer Finanstilsynet at det i handlingsplanen punkt 5 også fremgår at "*bankens nåværende styre har nulltoleranse for interessekonflikter*", og at styret den 8. november 2021 vedtok policy for interessekonflikter for å tydeliggjøre hva interessekonflikter er og prosedyrer for å avdekke og håndtere dette. Videre fremgår at banken innen fristen for gjennomføring av tiltakene i handlingsplanen vil utbedre denne policyen.

Finanstilsynet tar ovennevnte til etterretning.

Finanstilsynet konstaterer at til tross for at banken til en viss grad har hatt et etisk regelverk hvor interessekonflikter er berørt, har dette ikke blitt fulgt i praksis. Det bemerkes for øvrig at bankens etiske retningslinjer kun omfatter ansatte i banken (dvs. ikke styremedlemmer).

Finanstilsynet opprettholder vurderingen fra foreløpig tilsynsrapport om at bankens praksis og mangelfulle rutiner for å håndtere interessekonflikter innebærer overtredelse av finansforetaksloven § 13-5 første ledd.

6.4 Kredittgivning som involverer tidligere styreleder mv.

I foreløpig tilsynsrapport viste Finanstilsynet til at det etter medieoppslag høsten 2021 ble oppdaget at banken gjennom 2020 og 2021 hadde gitt lån til refinansiering av lån gitt av Daimyo Eiendom AS (foretak tidligere styreleder Espen Aubert er indirekte majoritetsaksjonær i), og at det i

tilknytning til enkelte av disse lånene var inngått avtale om såkalte "put-opsjoner" med Daimyo eller Daimyo Eiendom. Av bankens dokumentasjon fremgikk det også at Aubert (via nærstående foretak) hadde optrådt som agent (dette bestrides imidlertid av Aubert).

Finanstilsynet viste til at Finanstilsynet hadde gjennomgått flere kredittsaker innvilget av styret hvor det foreligger interessekonflikt som involverer Aubert. Finanstilsynet viste videre til at det fremgikk av Viers rapport at banken hadde innvilget ytterligere lån med kobling til Aubert (se s. 25 og 29) og at Aubert har vært med i forberedelsene av kredittsaker til styret og at han har vært med på å godkjenne pris og etableringsgebyr i et lån der han har en interesse (s. 29).

Finanstilsynet viste i foreløpig tilsynsrapport også til at banken har hatt agentavtale med Nordic Advisory AS om formidling av lån. Nordic Advisory er eid av Eirik Bergh, som i dag har en eierandel i banken på rett i underkant av 10 prosent gjennom sitt heleide foretak Nordic Delta AS. Bergh er medlem av MyBanks valgkomite, og har tidligere vært leder av denne.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] MyBank har også refinansiert lån innvilget av foretak eid av Eirik Bergh¹⁷.

Finanstilsynet påpekte i foreløpig tilsynsrapport at Viers rapport viser at manglende håndtering av interessekonflikter er mer omfattende enn det gjennomgangen av kredittsaker høsten 2021 viste.

[REDACTED]

Finanstilsynet konkluderte med at banken ikke har hatt tilstrekkelige instruksjoner og rutiner for styring og kontroll av interessekonflikter og at dette utgjør brudd på kravet til forsvarlig virksomhet i finansforetaksloven § 13-5.

Finanstilsynet viser til at det ikke er fremkommet nye opplysninger, herunder i styrets tilsvarende, som tilsier en annen vurdering nå. Finanstilsynet opprettholder sin vurdering fra foreløpig tilsynsrapport om at bankens praksis med innvilgelse av lån med interessekonflikter innebærer overtredelse av finansforetaksloven § 13-5 første ledd.

7 Pålegg om retting og pålegg om økt kapitalkrav

7.1 Rettslig grunnlag

Det følger av finansforetaksloven § 14-6 at foretak som ikke oppfyller krav i loven, straks skal iverksette nødvendige tiltak for å rette opp dette. Det følger videre at Finanstilsynet kan pålegge foretaket:

- a. å endre organiseringen, styringen og kontrollen av virksomheten og de strategier, prosesser, retningslinjer og rutiner som virksomheten drives etter,
- b. å ha mer ren kjernekapital, kjernekapital, og annen ansvarlig kapital enn summen av minstekrav som gjelder for foretaket etter lov og forskrift,
- c. å endre eller begrense virksomheten,
- d. å redusere risikoen knyttet til virksomheten, herunder produkter og systemer,
- e. å redusere forskjellen i løpetid mellom foretakets forpliktelser og eiendeler,
- f. å begrense omfanget av prestasjonsbetinget godtgjørelse,
- g. å benytte årets resultat til å øke kjernekapitaldekningen og ikke å utbetale utbytte og rente på kjernekapital.

Finansforetaksloven kapittel 20 del III gir Finanstilsynet utvidet hjemmel for tidlig inngripen når det avdekkes brudd på lovfastsatte krav til kapital, likviditet eller andre lovfastsatte krav, herunder krav til betryggende virksomhet.

Inngrepshjemler etter finansforetaksloven § 14-6 inntreder normalt før hjemlene i lovens kapittel 20, jf. §§ 20-11 og 20-12. I forarbeidene til bestemmelsen, jf. Prop. 159L (2016-2017), fremgår det imidlertid at det kan tenkes situasjoner der det samtidig kan være grunnlag for inngripen etter både loven § 14-6 og § 20-11. I proposisjonen pekes det på at det for eksempel kan være i situasjoner der det er utsikter til brudd med andre krav til forsvarlig drift enn kapitalkrav. Inngrepshjemlene etter de to bestemmelsene vil i slike tilfeller utløses samtidig, og Finanstilsynet vil kunne treffe de tiltak det finner hensiktsmessig ut fra den rådende situasjonen.

Finanstilsynsloven § 4 gir også en rekke påleggshjemler til Finanstilsynet, blant annet pålegg om å holde en høyere ansvarlig kapital enn de lovbestemte minstekrav, og til å rette på forhold i strid med lovbestemmelser mv. I finansforetaksloven § 8-14, jf. § 8-9 er det gitt hjemmel for å pålegge endringer i foretakets ledelse, og etter hvitvaskingsloven § 47 kan Finanstilsynet gi pålegg om opphør av ulovlige forhold.

7.2 Finanstilsynets forhåndsvarsel

I foreløpig tilsynsrapport punkt 7.1 viste Finanstilsynet til at det er avdekket grove brudd på krav som er grunnleggende for driften av en bank, herunder at det er klare indikasjoner på at banken ikke har hatt tilstrekkelig kompetanse eller rutiner til å drive banken på en forsvarlig måte. Videre påpekte Finanstilsynet at mangler knyttet til en banks system for risikostyring og internkontroll innebærer en stor operasjonell risiko. Finanstilsynet viste også til at "[b]anken har store utfordringer knyttet til å etablere et forsvarlig system for styring og kontroll. Det forhold at det tar tid å utbedre mangelfulle rammer og retningslinjer for sentrale prosesser og gjennomføre disse i praksis, at de uavhengige kontrollfunksjoner ivaretas av midlertidig personell, samt svak kompetanse i førstelinjen knyttet til kredittgivning og håndtering av hvitvaskingsrisiko, kan tilsi at det er betydelig risiko for at foretaket også i fremtiden vil overtre bestemmelser gitt i eller i medhold av lov og for at foretakets kunder blir skadelidende".

I foreløpig tilsynsrapport av 9. september 2022 punkt 7 jf. punkt 9 varslet Finanstilsynet banken om at det vurderte å fatte pålegg om retting, herunder pålegg om utskifting av daglig leder, pålegg om å utarbeide en handlingsplan for tiltak for å gjenopprette foretakets stilling, pålegg om uavhengig gjennomgang av bankens utlånsportefølje, begrensninger i utlånsvirksomheten, pålegg om ikke å utbetale utbytte mv., samt pålegg om å ha et forhøyet minstekrav til ansvarlig kapital. Finanstilsynet viser til foreløpig tilsynsrapport av 9. september 2022 når det gjelder innholdet i forhåndsvarselet, jf. forvaltningsloven § 25 annet ledd annet punktum.

Foretaket har etter mottaket av foreløpig tilsynsrapport gjennomført enkelte av de varslede påleggene:

- Styret meddelte i brev av 29. september 2022 at styret etter en vurdering og i samråd med daglig leder, ville innrette seg etter det varslede vedtaket om å bytte ut daglig leder i banken. Tidligere CFO i banken, Caroline Kvam Stokke, ble utnevnt til ny daglig leder.
- Finanstilsynet mottok bankens handlingsplan 1. november 2022.
- Finanstilsynet mottok 1. november 2022 rapport fra KPMGs gjennomgang av MyBanks aktiva. Etter ytterligere forespørsel om dokumentasjon mottok Finanstilsynet tilleggsopplysninger om KPMGs vurderinger på e-post 14. november 2022.

Det varslede pålegget om at banken ikke kan øke lån til eksisterende kunder, samt å holde tilbake overskudd og la være å tildele eller utbetale prestasjonsbasert godtgjørelse gjaldt frem til en uavhengig gjennomgang av bankens portefølje var gjennomført. Som det fremgår av siste kulepunkt over, har KPMG foretatt slik gjennomgang.

7.3 Pålegg om retting og forhøyet kapitalkrav

7.3.1 Finanstilsynets vurdering av hvilke pålegg og vedtak som fortsatt er nødvendige

Finanstilsynet har i punkt 4, 5 og 6 konkludert med at det er brudd på flere bestemmelser i finansforetaksloven, CRR/CRD IV-forskriften, utlånsforskriften, hvitvaskingsloven og finansavtaleloven, jf. gjennomgangen over.

Finanstilsynet oppfatter at banken ikke bestrider Finanstilsynets beskrivelse av faktum, med unntak av på enkelte punkter slik det er redegjort for i nevnte punkter. Foretaket skriver følgende innledningsvis i tilsvaret til de varslede påleggene: *"Generelt finner Banken det ikke formålstjenlig å bestride noen av vedtakene, blant annet på grunn av fristene som er gitt og det faktum at styret aksepterer og allerede har etterkommet flere av punktene. Banken har startet arbeidet med å etterkomme samtlige pålegg og ønsker å rette fokus fremover."*

Med utgangspunkt i gjennomgangen i punkt 4, 5 og 6 over og de hjemler Finanstilsynet har etter finansforetaksloven § 14-6, finanstilsynsloven § 4 og hvitvaskingsloven § 47, har Finanstilsynet funnet grunnlag for å fastholde følgende pålegg:

- pålegg om å rette alle påpekte mangler i tilsynsrapporten punkt 4, 5 og 6 innen 1. februar 2023, samt fremlegge en bekreftelse fra styret og internrevisor om at rettetiltakene i foretakets handlingsplaner er gjennomført.
- pålegg om å gjennomgå samtlige kundeforhold og rette mangelfulle kundetiltak etter hvitvaskingsloven.
- pålegg om å innføre begrensninger i kredittgivningen.

I tillegg mener Finanstilsynet foretaket må ilegges et forhøyet kapitalkrav. Etter Finanstilsynets vurdering er påleggene nødvendige, hver for seg og samlet.

De ulike påleggene og begrunnelsene for disse, omtales nedenfor.

Gjennomføring av tiltakene i handlingsplaner og dokumentasjon på dette

Etter finansforetaksloven § 14-6 tredje ledd bokstav a) kan Finanstilsynet dersom det er, eller det er grunn til å anta at det i nær fremtid vil være, manglende etterlevelse av krav og bufferkrav, pålegge foretaket å endre organiseringen, styringen og kontrollen av virksomheten og de strategier, prosesser, retningslinjer og rutiner som virksomheten drives etter. Finanstilsynet kan etter finanstilsynsloven § 4 og hvitvaskingsloven § 47 pålegge foretaket å rette på forhold som er i strid med loven.

Manglene som er avdekket i banken er betydelige når det gjelder interne retningslinjer og rutiner, styring og kontroll med bankens risiko, samt kompetanse og bemanning. Det vises til konklusjonene i tilsynsrapporten punkt 4, 5 og 6. Foretaket har fremlagt handlingsplaner for å rette disse manglene.

Finanstilsynet har merket seg at banken har tatt grep for å forbedre kvaliteten på retningslinjer og rutiner for å styrke systemet for styring og kontroll og sikre forsvarlig drift, at bemanningen er styrket og at det er satt i gang opplæringstiltak, jf. redegjørelsene i handlingsplanene og omtale av styrets tilsvaret. Finanstilsynet legger likevel til grunn at foretaket ikke er i mål med alle rettetiltakene, og at foretaket følger heller ikke kan dokumentere at alle rettetiltak er gjennomført. Gitt de omfattende manglene som er avdekket i systemet for styring og kontroll, finner Finanstilsynet det nødvendig å pålegge banken å gjennomføre rettetiltakene som er beskrevet i handlingsplanen innen 1. februar 2023, jf. finansforetaksloven § 14-6 tredje ledd bokstav a), samt innen 15. februar 2023 legge fram en bekreftelse fra styret og internrevisor om at rettetiltakene i handlingsplanene er gjennomført.

Bekreftelsen må gi Finanstilsynet tilstrekkelig trygghet for at det faktisk er etablert et fungerende system for styring og kontroll, og at styret får nødvendig underretning om foretakets virksomhet, stilling og resultatutvikling. Dette forutsetter at det for alle virksomhetsområder foretas en systematisk vurdering av om foretakets risikostyring og internkontroll er tilstrekkelig for å håndtere foretakets identifiserte risikoer på en forsvarlig måte. Bekreftelsen skal for hvert virksomhetsområde gi en beskrivelse av risikoene, hvordan risikoen faktisk styres og overvåkes samt angi hvilken dokumentasjon som foreligger på at kontroller er foretatt og hvilke rapporter som utarbeides til de ulike nivåer i organisasjonen. I den grad tiltakene i handlingsplanen har fått virke, skal det bekreftes om systemet er fulgt opp og om det foreligger dokumentasjon på dette i henhold til de etablerte kravene.

Etter Finanstilsynets vurdering er pålegget nødvendig og forholdsmessig for å sikre fremdrift og oppfølging av tiltak som er sentrale for å sikre forsvarlig virksomhet, gitt omfanget og alvorligheten i manglene som er avdekket.

Pålegg om gjennomgang og retting av mangler i kundetiltak og risikoklassifisering

Finanstilsynet kan etter hvitvaskingsloven § 47 pålegge foretaket å rette forhold som er i strid med loven. Etter Finanstilsynets vurdering er det flere lovbrudd som er både alvorlige og gjelder sentrale bestemmelser i hvitvaskingsloven. Det vises til rapportens punkt 5. Retting av disse lovbruddene vil inngå i pålegget om retting, jf. punktet over.

Styret har i tilsvaret ikke særskilte merknader til det varslede pålegget om gjennomgang og retting av mangler i kundetiltak og risikoklassifisering. Det fremgår av handlingsplanen av 1. november 2022 at banken vil innhente kundeinformasjon, samt vurdere eventuell reklassifisering av kunder innen 31. desember 2022.

Ettersom det er avdekket store mangler i risikoklassifisering og kundetiltak i stikkprøvene utført av Vier, mener Finanstilsynet det er nødvendig å pålegge banken å gjennomgå samtlige kundeforhold (utlån og innskudd) for å vurdere risikoklasse og kundetiltak, for deretter å gjennomføre eventuelle omklassifiseringer og ytterligere kundetiltak der det er mangler i disse, jf. hvitvaskingsloven § 47 jf. hvitvaskingsloven § 9. En slik gjennomgang skal være gjennomført innen 1. februar 2023.

Pålegg om begrensninger i utlånsvirksomheten

Etter finansforetaksloven § 14-6 tredje ledd bokstav c) kan Finanstilsynet pålegge banken å endre eller begrense virksomheten. Videre kan Finanstilsynet pålegge foretaket å endre organiseringen, styringen og kontrollen av virksomheten og de strategier, prosesser, retningslinjer og rutiner som virksomheten drives etter, jf. bokstav a).

Foretaket har i 2022 overskredet grensen for tillatte avvik fra utlånsforskriften, samt feilrapportert bruk av fleksibilitetskvoten i 2021 og 2022, jf. punkt 4.4.4.

Styret har i tilsvaret ikke særskilte merknader til det varslede pålegget om begrensninger i utlånsvirksomheten, jf. punkt 2.6 og 2.7. Det fremgår her at banken innførte midlertidig stans i fleksibilitetskvoten i styrevedtak 12. november 2022, og at alle nye lån i banken godkjennes av daglig leder. Disse tiltakene er i tråd med Finanstilsynets varslede pålegg.

Etter Finanstilsynets vurdering er det ikke forsvarlig at foretaket kan benytte seg av fleksibilitetskvoten før tiltakene i handlingsplanen er bekreftet oppfylt, jf. blant annet manglene som

er avdekket knyttet til bankens kredittvurderingspraksis, herunder etterlevelse av kundevernregler i kredittvurderingsprosessen. Det vises til vurderingene i punkt 4.4.5 og 4.6. Finanstilsynet pålegger derfor MyBank å ikke benytte fleksibilitetsknoten i utlånsforskriften § 12, jf. finansforetaksloven § 14-6 tredje ledd bokstav c) inntil tiltakene i handlingsplanen er bekreftet gjennomført.

Finanstilsynet mener også at styret må pålegges å inndra gjeldende fullmakter og innrette fullmaktssystemet slik at alle nye lån må godkjennes av daglig leder, jf. finansforetaksloven § 14-6 tredje ledd bokstav a). Etter Finanstilsynets vurdering er pålegget nødvendig og forholdsmessig i lys av de omfattende bruddene på kravene til forsvarlig organisering av virksomheten, herunder kravene til nødvendig kompetanse hos bankens ansatte. Pålegget gjelder inntil tiltakene i handlingsplanen er bekreftet gjennomført av foretakets styre og internrevisor.

Finanstilsynet legger for øvrig til grunn under henvisning til kravene til forsvarlig virksomhet og god forretningskikk samt kravene som stilles til forsvarlig kundebehandling, jf. finansforetaksloven § 13-5 og § 16-1, at styret nøye vurderer forsvarligheten av at banken gir ytterligere kreditt til eksisterende kunder før tiltakene i handlingsplanen er bekreftet gjennomført av foretakets styre og internrevisor.

Krav til høyere ansvarlig kapital

Finanstilsynet kan etter finansforetaksloven § 14-6 tredje ledd bokstav b) pålegge banken å øke den rene kjernekapitaldekningen, eller pålegge banken å ha en høyere ansvarlig kapital enn pålagte minstekrav. Når et foretak ikke oppfyller kravene til forsvarlig virksomhetsstyring, jf. finansforetaksloven § 13-5 første ledd, gir det grunnlag for et foretaksspesifikt kapitalkrav, jf. også finansforetaksloven § 13-6 samt finanstilsynsloven § 4 nr. 1.

Finanstilsynet pekte i foreløpig tilsynsrapport på at gjennomføring av omfattende tiltak for å etablere et forsvarlig system for styring og kontroll, samt rekruttering/innleie av bemanning og kompetanse, og kostnader ved å engasjere en uavhengig sakkyndig til å gjennomgå bankens aktiva, vil innebære betydelig økte kostnader for banken. Finanstilsynet påpekte også at det er stor usikkerhet knyttet til bankens tapsavsetninger.

På denne bakgrunn varslet Finanstilsynet i foreløpig tilsynsrapport av 8. september 2022 blant annet pålegg om at banken inntil videre skulle ha et forhøyet kapitalkrav pålydende MNOK 40, jf. finansforetaksloven § 14-6 tredje ledd bokstav b og finanstilsynsloven § 4 nr. 4, samt pålegg om å utarbeide en handlingsplan, jf. finansforetaksloven § 20-11 bokstav b. Det varslede beløpet på MNOK 40 kommer i tillegg til gjeldende minstekrav (inkl. pilar 2-krav). Foretaket må i tillegg ha kapital til å dekke bufferkravene. Som en del av handlingsplanen skulle banken redegjøre for tiltak for å sikre betryggende soliditet (kapitalplan). Foretaket fikk frist til 1. november 2022 til å levere handlingsplanen.

Bankens handlingsplan

Finanstilsynet mottok handlingsplanen 1. november 2022, hvor bankens kapitalsituasjon kort ble omtalt og hvor konklusjonen var at "[s]tyret vurderer at bankens kapitalsituasjon i utgangspunktet er tilfredsstillende, med en overskuddskapital per august på MNOK 47."

Bankens regnskap for 3. kvartal 2022 som ble lagt fram 14. november 2022 viste knappe marginer til kapitalkravet. Finanstilsynet ba styret legge fram en plan for å styrke soliditeten.

Finanstilsynet mottok styrets plan for å styrke soliditeten 19. november 2022. Etter Finanstilsynets vurdering bygget ikke den oversendte kapitalplanen på tilstrekkelig realistiske forutsetninger og gjorde ikke tilstrekkelig rede for tiltak banken har vurdert for å styrke soliditeten, slik Finanstilsynet ba om i den foreløpige rapporten. Finanstilsynet påla derfor banken å legge fram en ny kapitalplan, jf. brev av 25. november 2022. Ny kapitalplan ble oversendt Finanstilsynet 2. desember 2022.

Omtalen i det følgende vil hovedsakelig basere seg på kapitalplanen mottatt 2. desember 2022.

Det fremgår av kapitalplanen at styret fremdeles er av den oppfatning at de mest realistiske tiltakene for å øke bankens kapital og styrke bankens soliditet er [redacted] og [redacted] men at styret også arbeider med andre tiltak som "*fortløpende vil bli vurdert*". Styret har vurdert inntektsbringende tiltak og kostnadsreducerende tiltak, samt tiltak som vil redusere bankens beregningsgrunnlag ytterligere og dermed styrke soliditeten.

Ett av tiltakene styret har vurdert for å redusere beregningsgrunnlaget, er å forlenge perioden med utlånstans. [redacted]

I bankens handlingsplan heter det:

[redacted]

Ifølge kapitalplanen har styret også vurdert mulighetene for å direkte styrke bankens kapital gjennom innhenting av egenkapital og utstedelse av fondsobligasjonskapital/ansvarlig lån, men styret vurderer det som svært krevende å få gjennomført en emisjon på nåværende tidspunkt. Videre fremhever styret at prisen for fondsobligasjonskapital og ansvarlig lån antageligvis vil bli svært høy og meget ugunstig for bankens aksjonærer.

Styret viser til at tiltakene som ligger til grunn for kapitalplanen, dvs. [redacted] og [redacted] vil bringe bankens kapitaldekning til å være i tråd med de nåværende regulatoriske kravene, inkludert økte bufferkrav i fjerde kvartal 2022 og første kvartal 2023. Styret presiserer at banken ikke er i brudd med kapitalkrav, at det ikke foreligger noe endelig vedtak i saken og at det heller ikke fremstår som klart hva endelig vedtak vil bli. Etter styrets oppfatning vil det forhøyede kapitalkravet helt eller delvis bortfalle nå når den uavhengige gjennomgangen er gjennomført. Styret mener, basert på det betydelige arbeidet som er lagt ned, at banken er på god vei til å etablere en bedre virksomhetsstyring og at det ikke er nødvendig å gjennomføre ytterligere tiltak for å styrke bankens soliditet. Styret peker videre på at høyere tapskostnader i september (se punkt 4.5), samt flytting av engasjementer til trinn 3, også har medført økt beregningsgrunnlag.

Når det gjelder forutsetningene som er lagt til grunn i kapitalplanen, mener styret at kostnadsanslagene ikke er urealistisk lave, [redacted]

[redacted] (Finanstilsynets understrekninger)

Finanstilsynets vurdering

Banken har foretatt en uavhengig gjennomgang av utlånsporteføljen og på bakgrunn av denne, økt tapsavsetningene noe. Det er etter Finanstilsynets vurdering imidlertid fortsatt betydelig usikkerhet knyttet til verdien av låneporteføljene. Finanstilsynet har merket seg at banken synes å ha gjort enkelte forbedringer knyttet til etterlevelse av regelverket for forsvarlig virksomhetsstyring siden mottak av foreløpig rapport. Det gjenstår imidlertid fortsatt et betydelig arbeid når det gjelder styrking av bemanningen og etablering av et forsvarlig system for styring og kontroll. Finanstilsynet har påpekt at banken må sørge for å ha en tilstrekkelig grunnbemanning til å dekke alle nødvendige roller og samtidig besørge god oppfølging av kunder. Finanstilsynet merker seg at banken har funnet midlertidige løsninger på bemanningssituasjonen. Banken opplyser samtidig at complianceansvarlig og en kredittmedarbeider har sagt opp sine stillinger og at banken "*planlegger å erstatte begge over tid*". Finanstilsynet forventer at disse funksjonene erstattes innen kort tid og at dette hensyntas i handlingsplanen/kapitalplanen.

Finanstilsynet er også i tvil om banken i tilstrekkelig grad har tatt inn over seg at inflasjon kombinert med økt rente kan bli særlig krevende for bankens kunder som allerede har eller har hatt betalingsproblemer. Dette vil kreve økte ressurser til oppfølging av kunden. Det er også

Finanstilsynets vurdering at bankens anslag for innfrielse kan være for optimistiske og at det er en reell risiko for at flere kunder ikke klarer å innfri lånene som forutsatt.

Finanstilsynet opprettholder etter dette vurderingen fra foreløpig rapport om at det er særskilte risikoer som innebærer et økt kapitalbehov. Finanstilsynet har på bakgrunn av iverksatte tiltak, kommet til at banken inntil videre skal ha et forhøyet kapitalkrav tilsvarende MNOK 30 i tillegg til gjeldende minste- og bufferkrav. Kravet vil gjelde inntil Finanstilsynet vurderer at banken har godtgjort at styring og kontroll, herunder fast bemanning, er på et tilfredsstillende nivå og at usikkerheten om verdien av utlånsporteføljen er redusert til et akseptabelt nivå.

Finanstilsynet gjør oppmerksom på at ved manglende etterlevelse av minste- og bufferkravene til kapital inntreffer de automatiske disponeringsrestriksjonene, jf. finansforetaksloven § 14-3 femte ledd. Foretaket kan da ikke uten samtykke fra Finanstilsynet utbetale utbytte eller bonus til ansatte. Det vises for øvrig til CRR/CRD IV-forskriften § 10 om plikten til å oversende en plan for økning av ren kjernekapitaldekning, herunder krav til hva en slik plan må inneholde.

8 Overtredelsesgebyr etter hvitvaskingsloven

8.1 Rettslig grunnlag

Finanstilsynet har hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr i hvitvaskingsloven § 49. Vilkåret er at den rapporteringspliktige, eller noen som har handlet på vegne av det rapporteringspliktige foretaket, har overtrådt en eller flere av de 29 paragrafene som i hvitvaskingsloven er omfattet av bestemmelsen, eller forskriftsbestemmelser gitt i medhold av disse.

Finanstilsynet skal i vurderingen av om det skal ilegges overtredelsesgebyr blant annet ta hensyn til vurderingsmomentene angitt i hvitvaskingsloven § 50:

- a. Overtredelsens grovhet og varighet
- b. Overtrederens grad av skyld
- c. Overtrederens økonomiske evne
- d. Den rapporteringspliktiges risikovurderinger etter § 7 og rutiner etter § 8
- e. Fordeler som er oppnådd eller kunne ha vært oppnådd ved overtredelsen
- f. Om tredjeparter er påført tap
- g. Graden av samarbeid med myndighetene

- h. Eventuelle tidligere overtredelser av hvitvaskingsloven eller forskrifter med hjemmel i loven.

Banker kan ilegges overtredelsesgebyr etter ett av tre utmålingsprinsipper, jf. § 49 femte ledd. Gebyret kan ilegges enten med i) inntil MNOK 44, ii) et beløp som er inntil det dobbelte av vinningen oppnådd ved overtredelsen, dersom denne kan beregnes, eller iii) inntil 10 prosent av omsetningen i siste godkjente årsregnskap.

8.2 Vurdering av om overtredelsesgebyr skal ilegges

Etter Finanstilsynets vurdering er overtredelsene omtalt i punkt 5 svært alvorlige, både enkeltvis og samlet.

Etter Finanstilsynets vurdering har manglene medført at banken er sårbar for å bli utnyttet av kriminelle, og at kunder med hensikt å hvitvaske penger møter en lav inngangsterskel og oppdagelsesrisiko i banken grunnet de gjennomgående og grove manglene i etterlevelsen.

Finanstilsynet er videre av den oppfatning at lovbruddene skyldes klart klanderverdig adferd fra banken. Lovbruddenes omfang og art tilsier at de kunne og burde vært forebygget og avverget, og det vises også til at ledelsen har vært klar over manglene i etterlevelsen blant annet med grunnlag i tilsynsrapporten fra Finanstilsynets tilsyn i 2019.

På bakgrunn av rettspraksis legger Finanstilsynet til grunn at det ved ileggelse av overtredelsesgebyr overfor foretak stilles krav om at den eller de som har opptrådt på vegne av foretaket, har utvist skyld i form av minimum alminnelig uaktsomhet. Skyldkravet kan oppfylles ved anonyme og kumulative feil. Etter Finanstilsynets vurdering skyldes uaktsomheten styrets og ledelsens manglende oppfølging av krav i hvitvaskingsregelverket. Finanstilsynets vurdering er at dette har ledet til svikt på flere nivåer i foretaket, og at overtredelsene kunne vært unngått dersom foretaket hadde viet etterlevelsen av regelverket tilstrekkelig oppmerksomhet.

Finanstilsynet legger videre vekt på, i skjerpene retning, at overtredelsene har sammenheng med bankens motiver om økonomisk gevinst. Endringene i forretningsmodellen fra omstartslån til andre lånetyper økte risikoen for hvitvasking gjennom banken, og bankens gjennomgående fokus på inntjening og pantesikkerhet har gått på bekostning av en riktig etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Bankens utilfredsstillende økonomiske situasjon før endringen i forretningsmodellen fremstår som sentral for at banken henvendte seg til et nytt kundesegment med nye tjenester, hvilket ledet til at banken har betjent kunder de ikke skulle hatt, eller at kundene ble underlagt vesentlig lavere kontroll og tiltak enn det som følger av lovens krav.

Det vises også til at overtredelsene er varige og gjentakende. Som nevnt avdekket tilsynet i 2019 mangler i etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket, og etterlevelsessituasjonen i banken har siden hatt en negativ utvikling. Finanstilsynet finner det skjerpene at tidligere kritikk fra Finanstilsynet ikke har vært gjenstand for tilstrekkelig oppfølging og at overtredelsene har pågått over lenger tid. Det er videre skjerpene at den manglende etterlevelsen konstatert i forrige tilsyn er etterfulgt av nær sagt like overtredelser. Den manglende risikovurderingen av bankens endrede forretningsstrategi ble påpekt i forrige rapport, men er etterfulgt av et identisk lovbrudd. Bankens risikovurdering og rutineverk er fremdeles svært mangelfullt, likeså er risikoklassifiseringen og gjennomføringen av kundetiltak. Finanstilsynet finner det alvorlig at bankens svar på foreløpig

tilsynsrapport av 2019, som omtalt i punkt 5.2 over, gir et bilde av oppfølgingen av forrige tilsyn som ikke samsvarer med funnene i denne gjennomgangen.

Vurderingsmomentene i hvitvaskingsloven § 50 er ikke uttømmende, men suppleres av de generelle reglene i forvaltningsloven § 46. Bestemmelsens andre ledd bokstav a) gjelder sanksjonens preventive virkning. Etter Finanstilsynets vurdering er overtredelsene av en slik art og av et slikt omfang at det taler for sanksjonering, både av allmennpreventive og individualpreventive hensyn. Lovbruddene følger blant annet av at banken ikke har hatt styring og kontroll, kompetanse og ressurser til å sikre oppfyllelsen av lovkravene, og at styret og ledelsen ikke har iverksatt de nødvendige tiltak selv når den visste, eller burde ha visst, at etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket var utilstrekkelig.

Hvitvasking er et betydelig samfunnsproblem, og etterlevelse av hvitvaskingsregelverket utgjør sentrale forpliktelser for personer og foretak underlagt regelverket. Dette gjelder særlig for de som har kunder eller produkter som er forbundet med høyere iboende hvitvaskingsrisiko. Det er av stor viktighet at foretakene underlagt hvitvaskingsregelverket ivaretar lovpålagte plikter og den kriminalitetsforebyggende rolle som ligger i dette. Finanstilsynets oppfølging av alvorlige og vedvarende brudd på regelverket må være egnet til å ivareta samfunnets tillit til at de rapporteringspliktige har en tilstrekkelig etterlevelse av hvitvaskingsregelverket, og at lovbrudd leder til proporsjonale reaksjoner.

Finanstilsynet mener at overtredelsesgebyr er en korrekt og nødvendig reaksjon.

8.3 Utmåling

De forhold som har betydning for om overtredelsesgebyr bør ilegges, har også betydning for utmålingen av gebyret. Som omtalt over, vektlegges det at lovbruddene anses som grove og varige, og at banken har opptrådt klanderverdig, herunder at overtredelsene har sammenheng med bankens motiver om økonomisk gevinst.

Ved utstedelse av overtredelsesgebyr skal det etter § 50 første ledd bokstav e) vurderes hvorvidt fordeler er oppnådd gjennom overtredelsen. "Fordeler" omfatter også blant annet besparelser. Finanstilsynet mener at banken har oppnådd fordeler både i form av inntjening på kundeforhold banken ikke skulle ha etablert, og i form av besparelser i forbindelse med den mangelfulle etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket. Finanstilsynet viser videre til omtalen over, der det pekes på at det er skjerpene at overtredelsene har sammenheng med bankens motiver om økonomisk gevinst.

Utmålingen av overtredelsesgebyret skal videre ta hensyn til overtrederens økonomiske evne, jf. § 50 bokstav c). I lovens forarbeider fremheves betydningen av lovens kriminalitetsforebyggende formål. For at sanksjoneringen skal være proporsjonal, effektiv og avskrekkende, må den utmåles slik at beløpet utgjør en følbare reaksjon som speiler overtredelsenes alvorlighet for det enkelte foretak. Bankens overskudd, omsetning og egenkapital er naturlige utgangspunkt for å vurdere konkret hva som utgjør en riktig utmåling av overtredelsesgebyret.

Ved utstedelse og utmåling av overtredelsesgebyr skal også eventuelle tidligere overtredelser av hvitvaskingsloven eller forskrifter med hjemmel i loven hensyntas, jf. hvitvaskingsloven § 50 første ledd bokstav h). Finanstilsynet viser til tidligere omtale av merknader etter stedlig tilsyn i 2019, der det blant annet ble avdekket manglende etterlevelse av hvitvaskingslovens bestemmelser. Finanstilsynet konstaterer at det ikke bare foreligger gjentatte lovbrudd, men at

etterlevelsessituasjonen har hatt en negativ utvikling, hvilket tilsier at nevnte kritikk ikke har vært tilstrekkelig til å endre bankens adferd og etterlevelse.

Bankens resultat før skatt var i 2021 på MNOK 33,3. Bankens rentenetto var i 2021 på MNOK 89,9. Bankens forvaltningskapital var ved utgangen av 2021 på MNOK 2 144,2.

Etter en vurdering av overtredelsene, fordelene som er oppnådd, bankens økonomiske evne og gjentatte overtredelser av de samme bestemmelsene i gjeldende regelverk, har Finanstilsynet konkludert med at overtredelsesgebyret fastsettes til MNOK 4,5.

9 Finanstilsynets vedtak

9.1 Vedtak om pålegg

Finanstilsynet har fattet følgende vedtak:

- Med hjemmel i finansforetaksloven § 14-6 tredje ledd bokstav a) pålegger Finanstilsynet MyBank ASA innen 1. februar 2023 å gjennomføre tiltakene i handlingsplanen av 1. og 19. november 2022, og innen 15. februar 2023 legge frem en bekreftelse fra styret og internrevisor om at tiltakene er gjennomført.
- Med hjemmel i finansforetaksloven § 14-6 tredje ledd bokstav c) pålegger Finanstilsynet MyBank ASA å ikke benytte fleksibilitetskvoten i utlånsforskriften § 12 inntil tiltakene i handlingsplanen er bekreftet gjennomført av foretakets styre og internrevisor og fremlagt for Finanstilsynet.
- Med hjemmel i finansforetaksloven § 14-6 tredje ledd bokstav a) pålegger Finanstilsynet MyBank ASA at alle nye lån må godkjennes av daglig leder, jf. finansforetaksloven § 14-6 tredje ledd bokstav a) inntil tiltakene i handlingsplanen er bekreftet gjennomført av foretakets styre og internrevisor og fremlagt for Finanstilsynet.
- Med hjemmel i finansforetaksloven § 14-6 tredje ledd bokstav b) og finanstilsynsloven § 4 nr. 4 pålegger Finanstilsynet MyBank ASA fra 31. desember 2022 et forhøyet minstekrav til ansvarlig kapital, utover gjeldende minstekrav i pilar 1 og 2, og bufferkrav, på MNOK 30. Kravet vil gjelde inntil Finanstilsynet vurderer at banken har godtgjort at styring og kontroll, herunder fast bemanning, er på et tilfredsstillende nivå og at usikkerheten om verdien av utlånsporteføljen er redusert til et akseptabelt nivå.
- Med hjemmel i hvitvaskingsloven § 47 pålegger Finanstilsynet MyBank ASA å rette mangelfulle kundetiltak, herunder gjennomgå samtlige kundeforhold for å i) vurdere og eventuelt korrigere risikoklasse basert på kriteriene i hvitvaskingsloven § 9, og ii) gjennomføre fullstendige kundetiltak, der kundetiltak mangler eller er ufullstendige, herunder forsterkede kundetiltak for høyrisikokunder, jf. lovens kapittel 4. Gjennomgangen og oppdateringen skal være fullført innen 1. februar 2023.

Disse vedtakene kan påklages innen fire uker etter at vedtaket er mottatt. Klage sendes Finanstilsynet. Klageinstans er Finansdepartementet. Forvaltningsloven §§ 18 og 19 om partenes adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, gjelder.

9.2 Vedtak om overtredelsesgebyr

MyBank ASA ilegges et overtredelsesgebyr på kroner 4 500 000 (fire-millioner-fem-hundre-tusen) for overtredelse av §§ 7, 8, 9, 12, 17, 24, 25, 26, 30 og 36 i lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, jf. hvitvaskingsloven § 49, jf. § 50.

Vedtaket om overtredelsesgebyr kan påklages innen fire uker etter at vedtaket er mottatt. Klage sendes Finanstilsynet. Klageinstans er Finansdepartementet. Forvaltningsloven §§ 18 og 19, om partenes adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, gjelder.

Overtredelsesgebyret innkreves av Statens innkrevingsentral. I tilfeller der vedtaket ikke påklages, vil Statens innkrevingsentral sende krav om betaling umiddelbart etter klagefristens utløp. I tilfeller der vedtaket påklages, sendes kravet etter at klagen er avgjort av Finansdepartementet. Statens innkrevingsentralers frist for betaling er tre uker etter faktura er sendt.

* * *

Finanstilsynet ber banken sende kopi av denne tilsynsrapporten til foretakets valgte revisor.

For Finanstilsynet

Ann Viljugrein
direktør for bank- og forsikringstilsyn

May Camilla Bruun-Kallum
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg: Rapport fra Vier Consulting AS